

Rii-yo he m-kor n-co yo Yeso kute Yohana à Ut-Hyangan

Rem-se rō n-me à:

M-zantē 1:1-8

Tiks ut-hyangan un takurda-to un yan-dor un
bo-ut ta'voor 1:9—3:22

Takurda-o pu'usse a rekesse o so-o ta'voor 4:1—
8:1

Kar-ut ta'voor 8:2—11:19

Caari-yo o-hwo un nem yoor ne 12:1—13:18

Ut-hyangan un hon un hon 14:1—15:8

Kok-ut ta'voor-to un ryaab-se Shir 16:1-21

Saburse un dak-o o-Babira, un re ur-ho ne be-
de un ka yan-rwor un ma-to Shir ye ut-bo
ye un ko-gwomo-wu un ya-ut-kot ne 17:1—
20:10

Piish ut-ma to ur-buste 20:11-15

Ton-o Shir pu-o, hono o-dak pu-o, Urusharima-
o pu-o 21:1—22:5

Ur-buste 22:6-21

*Ramba to ro na m-kute un rii-yo Shir gene yo
à kor à:*

3 Nen tet n-me un wan-gaan o ro ramba o Shir
— Tet o ro ramba o Shir, nen tet n-me wan-
gaan ye ro o-Tato, Wa, un Kukt-o Shir ne

3 ½ Purug-de m-shiishe de ro hak-us tet ur-
purug = Ut-ho o-dugu un zungu-us yoor un
kwooz-ut tet [1,260], reng-us kwooz-ut yoor
un yoor [42] = Hak-us tet un ur-purug —

Tet ūn ūr-purug rɔ purug-de ūn ta'voor ɔ rɔ ramba-de shiishe.

4 Ma-tɔ ūn rem-se Shir hwoone à

6 Koob-de m-warag shiishe, koob-de ūn re ūr-ho, Koob-de ūn rii so-yo

7 Shiishe (3 + 4)

10 Shi-mo ūn ka hono dak-o

12 Yan-dor Yeso

24 Op ūn yoor mosse ūn op ūn yoor ne sha-mo ūn yakar Yakubu nen op ūn yoor yan-campo-ne ūn yan-Tom Yeso ne op ūn yoor

666 Koob-de m-warag shiishe ūr-bir, Koob-de ūn re ūr-ho + Koob-de ūn re ūr-ho + Koob-de ūn re ūr-ho ne

1000 Caari-mo m-hoob, Kashi m-hoob (10 × 10 × 10)

144,000 Yan-dor shiishe (12 × 12) + (10 × 10 × 10)

¹ Ka hyangan-tɔ ūn rwuun be-ur Yeso **Kiristi**,* tɔ Shir kute wu mosse ūn rem-se he m-kor ne ba m-jime à. Wu ūn tomon **wan-tom-wu Shir** be-de ūn ko-guw-wu ūn Shir **Yohana** remen wu rurute ye ken yan-guw-mo Shir ye ka hyangan-tɔ.

² **Yohana** nomog swo-se ūn kap ɔ ūn rem-se wu hyane mosse ūn ma-tɔ Shir ne à, ūn swo-us Yeso **Kiristi** ne komo.

³ Shir ya'ag wu ūr-ho ko wu ke wu karante ka hyangan-tɔ à, komo Shir a 'ye ūr-ho ūn ye rɔ tɔ m-hoge à komo ye ess ūr-hur ūn rii-yo a gene n-me ūn ka takurda-o à, remen da-o nomsunte yow yow.

* **Bɔr-o gaan:1 1:1** Wu Shir daagne à.

*Ur-gas a woote hun-ne yan-dor
buug-ut ta'yoor*

⁴ Ka takurda-o un rwube be un de **Yohana**, hamo un **yan-dor Yeso** be-ut ta'yoor-ye ro un dak-o o-Asiya à:

Me us-kon m-yar un she'et-de ba ut-ween ne nom mosse un no ne mo rwuune be-de Shir à, wu ro m-moka à, wu ro cin n-ga à, komo wu roone à, komo rwuun-mo un be-de un ka wu ro un tomon un **Kukt-o Shir**[†] o n-co o un kwuur-o ut-gwomo à,[‡]

⁵ tomso ne rwuun-mo un be-ur Yeso **Kiristi** wu ro ko-yan-ess ut-ma wan-su'e un ka rem-se. Wu ro mat-de co, be-de un ye ine ut-marimar à. Wu ro ko-Gwomo-wu un kap Gwomo-ne ye un hono o-dak. §

M-seps kap be-de un wu, wu ro na m-was à. Wu sokse na **ba'as**-ut na un bu-yo un wuus un hyo-mo un wu rem na.

⁶ Wu un daag na remen a waragte hun-ne ye un gwomo-to un wu, komo yan-**Cow un kon-se Shir**. Wu un nom kaane remen a nomote Shir, Tato-o un wu m-guw. Yage a ya'aste m-seps kap ur-beeb ne be-de un wu ba m-ta! **Amin**.*

⁷ Gwot! Wu roon ut-ke'ente to n-Ton shir.

Ko wu ke net-wu a hyen wu,

myet un ka ye ho wu ne à.

Komo myet-mo un baag-to un hono o-dak

a nom tuk-mo ut-men remen wu.

[†] **Bor-o gaan:4 1:4** ut-Girik: kukt-ut ut-ta'yoor. [‡] **Bor-o gaan:4**

1:4 Hyen komo: Rwu 3:14; Hyan 4:5. § **Bor-o gaan:5 1:5** Hyen

komo: Isha 55:4; Bong 89:27. * **Bor-o gaan:6 1:6** Hyen komo:

Rwu 19:6; Hyan 5:10.

Ee kaane tō rō, **amin**.†

⁸ Wan-Koyan Shir wu zee, “Me rō ur-Takan, ur-Buste ne.‡ Me rō m-mōka, me rō cin n-ga, komo wu roone à, Wa-ut-Gwomo kap.”§

Hyangan-to un Wà-wu un net

⁹ Me rō **Yohana**, komo or nō be-de un swō ur-koob, ut-gwomo ne m-dungune ne mō rō mō ma na à un Yeso. A yanag me yan-se m-gakte hamō un dak-ō un tete-de m-sa reeno o a m-zee o-Patmos à remen um ko'ote Ma-to Shir to o-nip un rwor un ma-ut Yeso ne.

¹⁰ Un ho-de o-Rahadi, ***Kukt-o Shir** garamse me, um hoguru un jim un de o ken cor-o kayaya untun 'won-se o-kar.

¹¹ O zeeru, “Gen o-takurda bō un yo o hyane à. Komo o tome ye ká **yan-dor Yeso** ye be-ut ta'voor un bō-to o-Apisu, o-Semiruna ne, o-Pergamu ne, o-Tiyatira ne, o-Saradis ne, o-Pirapiya ne, o-Rawudikiya ne komo.”

¹² Da-ō um byande um hyenet wu rō ut-ma un me ne à, Um hyanu pitirra-ut ta'voor-to un zinariya to a shere à.

¹³ Un tete-ō un ká pitirra-to komo um hyanuru wu ken wu “untun **Wà-wu un net**.”† Wu rō cupu

† **Bor-o gaan:7 1:7** Hyen komo: Dane 7:13; Mati 24:30; Mark 13:26; Ruka 21:27; 1Tas 4:17; Zeka 12:10; Yoha 19:34,37; Zeka 12:10; Mati 24:30. ‡ **Bor-o gaan:8 1:8** ut-Girik: “Me rō Arpa, Omega ne.” (Wata Arpa rō ur-takan komo Omega rō ur-buste to ut-Girik Abacada.) § **Bor-o gaan:8 1:8** Hyen komo: Hyan 22:13; Rwu 3:14. * **Bor-o gaan:10 1:10** ut-Girik: Un ho-de un Wan-Koyan. † **Bor-o gaan:13 1:13** Hyen komo: Dane 7:13.

un cōp-o pus-o ne o m-seeb, wu rō un hap-yo o-zinariya ne un be-de un wu.‡

14 Hi-de un wu un hi-se un wu ne nomoste puu untun gwere-ut pus-to, komo puu untun ta'ar-ye un kem. Komo yish-ye un wu untun rem-de o-ra.§

15 Na-se un wu rō o-mok ne untun o-tagurra yo a porogse, be-de un zwo-o un ya-o-pyap à. Komo cor-o un wu rō ut-dwum untun zaaz-o un caarimo m-ho mo rō m-ja à.*†

16 Wu rō bupu un regen-ne ta'oor un komo un wu o ur-re. Komo magay-o m-rye jit-ut-jit rwuunuru un nu-o un wu. Komo co-o un wu rō us-myakt untun es-mo ur-ho ur-hi.

17 Da-o um hyane wu à, um heeru un na-se un wu untun net margan. Amba wu sekuru me kom-o un wu o ur-re. Wu zee, "Wo hoge o-gyer à! Me wu rō ur-Takan ur-Buste ne.‡

18 Me un hoog ne! Um ro marag, gwot me un hoog ne o ba m-ta! Komo me bupu un rii-se un ups m-mar ne un be-de margan-ne rō m-she'et à.

19 "Se o gen bo un rii-yo wo m-hyan m-moka à, un rii-yo he m-kor ne n-jim de un yo ka à.

20 Myot-se un ka pitirra-to ne ut-ta'oor komo un ka regen ta'oor-ye, ka ye o hyane un komo un re un de à. Ka myot-se se ka: Ka regen ta'oor-ye rō hek-o un ka **yan-tōm-ye Shir** ye hamo un hun-ne yan-dor kur-ut ta'oor. Komo ká

‡ **Bōr-o gaan:13 1:13** Hyen komo: Dane 10:5. § **Bōr-o gaan:14 1:14** Hyen komo: Dane 7:9. * **Bōr-o gaan:15 1:14-15** Hyen komo: Dane 10:6. † **Bōr-o gaan:15 1:15** Hyen komo: Izik 1:24; 43:2. ‡ **Bōr-o gaan:17 1:17** Hyen komo: Isha 44:6; 48:12.

pitirra-to ūn zinariya-ūt ta'yoor-to, to ro hek-o ūn ká kur-ūt ta'yoor-to to ūn **yan-dor Yeso**.

Bor-ūs yoor

*Tom ha-mo ūn yan-dor ye
ūn bo-o o-Apisu*

¹ “Gene wan-co-wu ūn yan-dor ye ūn bo-o o-Apisu unze:

Tom-o ka rwuun-mo ūn be ūn de, wu ro bupu ūn ka regen ta'yoor-ye ne ūn kom-o ūn wu o ur-re à, ka wu ro m-neke n-me ūn ka pitirra-ūt ta'yoor-to o-zinariya to a shere à.

² Um nepste ka rem-se no nome à. Um hyeneste komo senge-m no, komo ūn 'mo ur-hur ūn no ne. Um nepste noa hoks 'mo ur-hur ūn hun-ne yo-ye ne á. No megerte ye ro m-zee ūn hi ūn de ūn ye **yan-Tom Yeso** à, amba ba kaane ye ro á. No 'wostu ye komo ya-ut-bo.

³ No mo'og ur-hur ūn swo ur-koob rem re komo no pu á.

⁴ Amba yo um rotte mosse ūn no ne à yo ka: No was ūn me ne ko or no ne untun ur-takan á.

⁵ Remen kaane, um rurute no no baks bo no ro me m-was ūn kowan ne à, no nep unze no kus te m-was untun n-ga á! Waktu ūn no be ūn de komo no nom yo no ro nom ur-takan à. Urege no waktune, no yagne rem-ūs no se **ur-ba'as** á, man habe um piishi no ut-ma. Remen kaane man ru buug-de ūn hun-ne no m-ru n-me ūn morog-de **yan-dor Yeso**.

⁶ Amba nɔ rɛɛg ʊr-hɔ ʊn yo ka rii-yo: bɔ nɔ ginmɛ sɛngɛ-m Nikorata-nɛ* ʊntʊn bɔ ʊm ginmɛ-mɔ à.

⁷ Kap wu rɔ ʊt-tɔ nɛ tɔ m-hogɛ à, wu hogɛ rii-yo **Kukt-o Shir** rɔ ʊn rurɛ ʊn hun-nɛ **yan-dor Yeso** à! Be-de ʊn kɔwan wu rɛ ʊr-hɔ de ʊn **ko-Gwɔmo-wu ʊn ya-ʊt-kɔt** à, man 'ye wu cɔw-yo ʊn rɛ ʊn ka 'yo-yo ʊn hoog yo rɔ n-tɛtɛ ɔ ʊn n-Tɔn ɔ shir à.†

*Tom ha-mɔ ʊn yan-dor
ʊn bɔ-ɔ o-Semiruna*

⁸ “Genɛ wan-co-wu ʊn yan-dor yɛ ʊn bɔ-ɔ o-Semiruna ʊnze:

Tom-ɔ ka ɔ rwuʊnɛ be ʊn de, wu rɔ ʊr-Takan ʊr-Bustɛ nɛ à; Mɛ wu mare, ʊm inɛ m-hoog nɛ komo à.‡

⁹ ʊm nepstɛ range-o nɔ ʊn koɔb ʊn nɔ nɛ. Amba nɔ ya-o-kwum-yɛ n-mɛ ʊn rem-se Shir hyanɛ ʊr-bon nɛ à. ʊm nepstɛ komo yo'og-yo ka hun-nɛ yɛ rɔ nɔ m-nɔmɛ à. Yɛ rɔ m-zɛɛ yɛ rɔ **Yahuda**-nɛ, amba nɛ ba kaanɛ ɔ á, remen mɔrɔg-de ʊn yɛ de ʊn **ko-Gwɔmo-wu ʊn ya-ʊt-kɔt** de.

¹⁰ Nɔ hogɛ gyer-ɔ ʊn koɔb-de nɔ ʊn ma-tɔ m-swɔ m-mɔka á. ʊm rʊrʊtu nɔ, **ko-Gwɔmo-wu ʊn ya-ʊt-kɔt** wua rʊ a jorbɛ yɛ ken yɛ be ʊn nɔ n-mɛ ʊn kuke-ɔ m-ke'et remen a megertɛ nɔ.

* **Bɔr-ʊs yoor:6 2:6** Yɛ Nikorata-nɛ ro m-yoos ʊnze yan-dor kwʊktɛ m-gir komo m-nɔm ʊn rem-se ma sa nɛ. † **Bɔr-ʊs yoor:7 2:7** Hyen komo: Taka 2:9; Hyan 22:2; Izik 28:13; 31:8 (ʊt-Girik). ‡ **Bɔr-ʊs yoor:8 2:8** Hyen komo: Isha 44:6; 48:12; Hyan 1:17; 22:13.

Nɔa sʊ o-jaas yo har hɔ-ʊt op. Amba sher nɔ, kɔ
 ʊn ma-tɔ m-mar, man 'ye nɔ gɔnd-o ʊn hoog.

¹¹ Kap wʊ rɔ ʊt-tɔ nɛ tɔ m-hoge à, wʊ hoge
 rii-yo **Kukt-o Shir** rɔ ʊn rʊrɛ ʊn hun-nɛ **yan-**
dor Yeso à! Be-de ʊn kɔwan wʊ rɛ ʊr-hɔ de ʊn
ko-Gwɔmo-wʊ ʊn ya-ʊt-kɔt à, mar-m ayoore-
 mɔ a kor wʊ á. §

Tom ha-mɔ ʊn yan-dor
ʊn bɔ-o o-Pergamu

¹² “Gene wan-co-wʊ ʊn yan-dor ye ʊn bɔ-o o-
 Pergamu ʊnze:

Tom-o ka ɔ rwʊʊnɛ be ʊn de, wʊ rɔ bʊpʊ
 o-magay nɛ ɔ m-rye deen jit-ʊt-jit à.

¹³ Ūm nepstɛ nɔ rɔ ʊr-she'et n-mɛ ʊn bɔ-o
 ʊn **ko-Gwɔmo-wʊ ʊn ya-ʊt-kɔt** rɔ ʊt-gwɔmo à.
 Myet ʊn kaanɛ nɛ, nɔ nomotɛ mɛ o-dorotte. Mɛ
 ʊn zɛɛ kaanɛ remen ʊm bakstɛ da-o Antipas, wʊ
 swoog ʊr-kɔɔb be-de ʊn **ko-Gwɔmo-wʊ ʊn ya-**
ʊt-kɔt rɔ ʊt-gwɔmo à har a ho wʊ, remen wʊ
 ko-yan-ɛsɛ ma-ʊt re wʊ. Myet ʊn kap ɔ ʊn yo
 korɛ nɛ à, wʊ she mɛ á.

¹⁴ Amba tɔ ken **ba'as-tɔ** tɔ ka tɔ nɔ nomɛ
 à: Nɔ rɔ ʊn hun-nɛ nɛ káanɛ ye bopɛ yoos-
 ʊr Baram à, wʊ yoosɛ Barak wʊ ru'ʊt **Isra-nɛ**
 nom **ʊr-ba'as**, be-de ʊn re ʊn rii-yo m-rɛ yo a
seke pyo-o m-gir à, komo ye nom o-ás.*

¹⁵ Ka bʊ-o o-gaan yo komo nɔ ʊn hun-nɛ nɛ
 ye rɔ ʊn dɔrɛ ʊn yoos-ʊr Nikorata-nɛ à. †

§ **Bor-ʊs yoor:11 2:11** Hyen komo: Hyan 20:14; 21:8. * **Bor-ʊs**
yoor:14 2:14 Hyen komo: Qog 22:5,7; 31:16; Kara 23:4; Qog 25:1-3.

† **Bor-ʊs yoor:15 2:15** Ye Nikorata-nɛ ro m-yoos ʊnze yan-dor
 kwʊktɛ m-gir komo m-nɔm ʊn rem-se ma sa nɛ.

16 Waktun nō, nō yage **ba'as-ut** nō! Un ya kááne á, man habē ba un naas o-da um gunut ur-gun un ye ne un magay-o nu-o re.

17 Kap wu rō ut-tó ne tō m-hogē à, wu hogē rii-yo **Kukt-o Shir** rō un rure un hun-ne **yan-dor Yeso** à! Be-de un kōwan wu re ur-hō de un **ko-Gwōmo-wu un ya-ut-kōt** à, man 'ye wu ga-tō **o-Mana** tō a wukē n-Tōn shir à. Man ya'as kō wu ke ta'ar-ur pus-de un ka ta'ar-de a gene jin-ur pu-de n-tōn un de, jin-de kō wan-gaan-wu rō kōn, wu napē de á, sē ka wu gōkse ka ta'ar-de à.‡

*Tom ha-mō un yan-dor
un bō-o o-Tiyatira*

18 “Gene wan-co-wu un yan-dor ye un bō-o o-Tiyatira unze:

Me wu rō **Wà-wu Shir**, wu yish-ye un wu rō untun rem-de o-ra à! Na-ūs re tomso o-mōk ne untun o-tagurra yo a porogse à.

19 Um nepste kap rem-se nō m-nōm à. Um nepste senge-m nō, un was-m nō ne, un sher-m nō ne, un guw-m nō ne, un 'mō un hur un nō ne. Komo me m-hyan bō nō m-ha co un senge-m nō arge-mō n-ga à.

20 Amba um 'wostu nō **ur-ba'as** ne, nō un 'mō ur-hur un ka ne'a-wu ne Jezeben, wu rō m-zee un hi un de un wu 'ko-wan-Rwōr un Ma-tō Shir' wu rō. Be-de un yoos-de un wu, wu rō un raks un guw-ne re. Wu rō ye m-sho'ogse ye

‡ **Bōr-ūs yoor:17 2:17** Hyen komo: Rwū 16:14-15; 16:33-34; Yoha 6:48-50; Isha 62:2; 65:15.

nomot o-ás, un nome m-gir m-senge ne, un bu-
yo un re un rii-yo m-re yo a **seke** pyo-o m-gir
à. §

²¹ Um ya'ag wu o-da remen wu waktunté wu
yagne rem-se o-ás, amba wu yagute.

²² Remen kaane man jorbe wu un kwuur-o
un gom, komo man ru ka ye nome o-ás un wu ne
à ye su ur-koob deen, se de urege ye waktunte ye
yagne cow-se un wu.

²³ Man hoom yakar-ye un wu. Komo myet-
mo un hun-ne **yan-dor Yeso** a nep unze, me wu
ro m-byarag un barag-se un net un men-to un wu
ne. Komo man tope ko wu ke yo wu nome à.*

²⁴ Amba me un tomne be-ur no ye kusse à
o-Tiyatira no ye dore ka yoos-ur yo-de de á. No
nom yo yan-neke-mo un wu ro m-zee á, n-me un
bum-o un **ko-Gwomo-wu un ya-ut-kot** o ur-duw
á. Me no m-zee, man sawsu no se ken nu-se á.

²⁵ Se de no bup sher-m no kek har um m-
mubute.

²⁶ Be-de un kowan wu re ur-ho de un **ko-
Gwomo-wu un ya-ut-kot** à, ye nomo me o-
dorotte har ur-kom à, man 'ye ye gwomo-to un
hun-ne n-me un ko o ke dak-o.

²⁷ 'Ye a nom gwomo-to ut-dak un ko-yo o-kwom;
ye yawag ye untun tur-to ut-ba.†

A 'ye ye gon gwomo-to Tato re ya'u me à.

²⁸ Komo man 'ye wu Myar-yo n-Sot!

§ **Bor-us yoor:20 2:20** Hyen komo: 1Gwm 16:31; 2Gwm 9:22,30.

* **Bor-us yoor:23 2:23** Hyen komo: Bong 7:9; Irmí 17:10; Bong
62:12. † **Bor-us yoor:27 2:26-27** Hyen komo: Bong 2:8-9
(ut-Girik).

²⁹ Kap wū rō ūt-tō ne tō m-hogē à, wū hogē rii-
yo **Kukt-o Shir** rō ūn rūrē ūn hun-ne **yan-dor**
Yeso à!

Bōr-ūs tet

Tom ha-mō ūn yan-dor ye
ūn bō-o o-Saradis

¹ “Genē wan-co-wū ūn yan-dor ye ūn bō-o o-
Saradis:

Tom-o o ka o rwūūnē be ūn de, wū rō ūn
gwōmo-tō ūn rēgen ta'yoor ūn **Kukt-o Shir** ne
o ūm tome à. Ūm nepstē yo nō m-nom à. Kō
de nomtē à hun-ne nō m-hyan sa o zee nō ūn
hoog ne, amba nō merestē.

² Zūtē nō! M-mōka nō dowē yo kusu nō à ūr-
beeb, yo rō ūn ma-tō m-mar à. Mē ūn zēē kaanē
remen mē hyan sēnge-m nō shiig ūn yish-ye Shir
re á.

³ Baks yo nō yoose ūn yo nō hogē ne à n-
ga. Nō nomo yo o-dorotē nō waktūnē be ūn de.
Ūrege ne nō yagūtē m-zūtē, man habē da-o nō
hwō o-saktō á, ūntūn bō ko-hyow rō m-nom à.*

⁴ Amba de har m-mōka, hun-ne rō kōn hiin
ūn bō-o o-Saradis ye she'etē she'et-de ba m-
kukōp à. Yēa hewē ūr-hew ūn mē ne cūpse
ūn matuku-ūt pus-tō ne, remen Shir wū woote
ye káne.

⁵ Be-de ūn kōwan wū re ūr-hō de ūn **ko-
Gwōmo-wū ūn ya-ūt-kōt** à, yēa cūp saw-ūt pus-
tō. Man soks jin-tō ūn ye ūn takurda-o ūn hoog

* **Bōr-ūs tet:3 3:3** Hyen komo: Mati 24:43-44; Ruka 12:39-40;
Hyan 16:15.

á. Tomso ne man rure Tato re un yan-tom-ye un wu ne unze ye ro yan-dor re.†

⁶ Kap wu ro ut-tó ne to m-hoge à, wu hoge rii-yo **Kukt-o Shir** ro un rure un hun-ne **yan-dor Yeso** à!

Tom ha-mo un yan-dor ye un bo-o o-Pirapiya

⁷ “Gene wan-co-wu un yan-dor ye un bo-o o-Pirapiya unze:

Me wu ro wan-gaan wu ba m-kukop o-nip ne. Me o-mabudi ne, yo ro yo ma ko-Gwomo **Dawuda** à. Da-o um tikshe ish à, wa-m-tige ro kon á. Da-o me tige ish tomso ne wa-m-tiks ro kon á.‡

⁸ Um nepste koyan yo no nome à. Nap unze um tikshitu no ish, yatt-wu he o m-hoks m-tige á. Um nepste beeb un no hiin o, amba myet un kááne ne no nomog o-dorotte un ma-ut re, no nom she-mo un nap-o re á.

⁹ M-moka noa hyen yo um he m-nom un ka hun-ne ye ne ye ro ye un **ko-Gwomo-wu un ya-ut-kot**§ à. Ye ro m-zee ye **Yahuda**-ne ye, amba ye ya-ut-bo-ye. Me un ru ye m-haan ye kwukt n-dak un na-us no. Ka da-o ye he m-nap unze, um waste un no ne.*

¹⁰ N-me un 'mo ur-hur, no nomog o-dorotte un ma-ut re. Remen kááne, man 'er no un ká

† **Bŕ-ŭs tet:5 3:5** Hyen komo: Rwu 32:32-33; Bŕng 69:28; Hyan 20:12; Mati 10:32; Ruka 12:8. ‡ **Bŕ-ŭs tet:7 3:7** Hyen komo:

Isha 22:22; Ayub 12:14. § **Bŕ-ŭs tet:9 3:9** ut-Girik: kuke-o un

yoos un ko-Gwomo-wu un ya-ut-kot. * **Bŕ-ŭs tet:9 3:9** Hyen komo: Isha 49:23; 60:14; 43:4.

da-o o um he m-rwo meger-to hebe hun-ne ya o-zang un hono o-dak a su ur-koob. Me un nom kaane, remen um nept ko yea waktune es-mo un **ba'as-to** un ye ko yea waktune á.

¹¹ Um robe kusse. Bop sher-m no deen, remen taase wu ken wu rumus no ur-'yons.

¹² Be-de un kowan wu re ur-ho de un **ko-Gwomo-wu un ya-ut-kot** à, man muut wu o-dááb n-me un Pyo-o Tato re. Ka net-wu a tek yage un ka be-de á. N-ton un wur-o un wu um he m-gen:

Jin-de Shir re, un

Jin-de un bo-o Shir ne (wata Urusharima-o pu-o, o he m-kegunē es-mo n-Ton shir à), un

Jin un de ne ur-pu de.†

¹³ Kap wu ro ut-to ne to m-hoge à, wu hoge rii-yo **Kukt-o Shir** ro un rure un hun-ne **yan-dor Yeso** à!

*Tom ha-mo un yan-dor ye
un bo-o o-Rawudikiya*

¹⁴ “Gene wan-co-wu un yan-dor ye un bo-o o-Rawudikiya unze:

Tom-o ka o rwuune be un de, wu a m-zee ‘**Amin**’ à. Me ko-yan-ess ut-ma wu, o-nip ne, ko-Gwomo-wu un rii-yo Shir hwoone kap à.‡

¹⁵ Um nepste kap rem-se no m-nom à, no nom m-she unze no m-she ko ne no m-was un me ne á. Ya no ro untun m-ho mo rotte o-ra ko m-gwugwu á. Um ro conog a zee no rii gaan, o-ra ko m-gwugwu!

† **Bor-us tet:12 3:12** Hyen komo: Hyan 21:2; Isha 62:2; 65:15.

‡ **Bor-us tet:14 3:14** Hyen komo: Swqq 8:22.

16 Amba remen nō n-tēte, nō m-gwugwū á nō ne o-ra á, man cops nō ūn nu-o re!

17 Nō m-zēē, 'Mē o-kwum ne, mē ūn rii-yo ūm cōē ne à, kap. Yatt rii-yo ūm taagē á!' ¿Ashi nō nap á? Nō ya-ūs-kōn ye, rii-yo ūr-'wōn à, nō kōbi-ne ye, nō ūr-kor, pō-ne tomso.

18 Remen kaanē mē nō ūn ya-ūt-ma nō o o-zinariya be ūn de, yo a zwō'e o-ra à. Ka da-de nōa warag ya-o-kwum n-mē ūn rem-se o-Kūkt. Komo nō o matuku-ūt pus-tō be ūn de, nō cūpūte hi ūn nō remen nō bitité 'e-mō ūn she'et-de ūn kor ūn nō. Komo nō o baat-se ūn yish nō be ūn de remen nō hyenet m-sōk ne.

19 Mē m-kangse, ūm purē wū ūm m-wasse ūn wū ne à. Remen kaanē, rwo ūr-hur, nō waktūnē, nō yagē **ba'as-ūt** nō.Š

20 Raks nō! Ūm rō eso mē ūn kō'ot ūn ish-o ūn hur ūn nō. Ūrege nō hogūte cōr re nō tiks o-ish, man cōwbe a re be-ūr gaan ūntun nay-ne.

21 Be-de ūn kōwan wū rē ūr-hō de ūn **kō-Gwomo-wū ūn ya-ūt-kōt** à, man rū wū wū she'et ūn mē ne ūn kwūur-o re, ūntun bō ūm rē ūr-hō, ūm she'ete ūn Tato re ne ūn kwūur-o ūn wū à.

22 Kap wū rō ūt-tō ne tō m-hogē à, wū hogē rii-yo **Kūkt-o Shir** rō ūn rūrē ūn hun-ne **yan-dor Yešo** à!"

Bōr-ūs nass

O-kwūur n-Tōn o shir

Š **Bōr-ūs tet:19 3:19** Hyen komo: Swōō 3:12; Yahu 12:6.

¹ Bõn kanë, um dooru hyan un to ken hyangan-to, um hyang o ken ish-o tikshisse n-Tõn shir. Um dooru m-hoge un ka cor-o um hoge n-ga à. O tepsutu me untun o-kar o zeeru me, “Daan kanë, man kutu wo rii-yo he m-kor un jim-de un yo ka à.”

² Kanë ba m-jime, **Kukt-o Shir** garamsuru me, um hyanburu komo o ken kwuur-o n-me n-Tõn shir komo wu ken wu ro tara un o.

³ Ka wu ro tara un ka kwuur-o à wu ro us-myakt untun ta'ar-ye un hwor-ye un ho-mo ut-wa un zen jaas-o ne. Wata, gwanga-o rigimshe ka kwuur-o. Ka gwanga-yo ro us-myakt untun ta'ar-de un hwor de ro untun ho-mo ut-wa à.*

⁴ Rigimshe un ka kwuur-o ne komo to ken kwuur-to ro kon ur-kwooz ut-nass [24], komo sek-ye ur-kwooz un nen nass [24] ro tara un to. Ye ro tupu un saw-ut pus-to ne ut-matuku un gond-to un zinariya ne un hi-to un ye.

⁵ Myakt-se a senge m-hyan se ro m-rwuun be-de un ka kwuur-o o-zaaz ne o ut-dakar. Un co-o un ka kwuur-o ne, pitirra-ut ta'oor ro kon to ro m-re o-ra ruwruw shero shero, to ro hek-o un **Kukt-o Shir**, to Shir ro m-tom à.†

⁶ Un co-o un ka kwuur-o, ka be-de ro kyarkyar untun mo ken sa-mo mo a nome untun ur-madipi à. Komo rigimshe un ka kwuur-o ne, n-tete ne rii-ye un hog ro kon nass un yish ne ko ke so, co un jim ne.‡

⁷ Yo ur-takan ya yo ro untun o-zur, ayoore-yo

* **Bor-qs nass:3 4:2-3** Hyen komo: Izik 1:26-28; 10:1. † **Bor-qs nass:5 4:5** Hyen komo: Rwu 19:16; Hyan 8:5; 11:19; 16:18; Izik 1:13; Hyan 1:4; Zeka 4:2. ‡ **Bor-qs nass:6 4:6** Hyen komo: Izik 1:22.

untun gwōn o-na, atette-yo rō un co-o un ko-hun ne, anasse-yo untun o-gwōm yo ut-hukse.Š*

⁸ Kō yo ke rii-yo un hoog-yo rō ut-kukun ne ut-cind, ká kukun-tō tomso ne rō un yish ne ur-me n-dō ne. M-tet, m-hōw ne, ye m-yage hu us-sep á:

“Ba m-kukop, ba m-kukop, ba m-kukop
wū rō Wan-Koyan Shir Wa-ut-Gwōmo kap.

Wū ro'e n-ga à, Wa-m-mōka, wū rō, komo wū
he m-haan à.”†

⁹ Ka rii-ye un hoog-ye un ya'as m-seps, ya ut-gos, ur-bongon ne be-de un ka wū ro tara un ká kwuur-o à, wū rō un hoog ne har da-o ba m-ta à. Da-o ye cire nōm kaane à,

¹⁰ da-o gaan ka sek-ye ye ur-kwooz un nass [24] kwukturū n-dak un co-o un ká wū rō tara un ká kwuur-o à. Ye rō un bongon-de un wū rō ba m-ta à. Ye essurū gond-tō un ye n-dak un co-o un ka wū ro tara un ka kwuur-o à, ye rō m-zee:

¹¹ “Wō bō'ose, Wan-Koyan Shir,
remen o dekt m-seps, ut-gos, ur-beeb ne.

Remen wō nōme koyan,
tomso ne un cōn-m ru o a nōme koyan
komo remen ru, se rotte m-hoog ne.”

Bōr-ūs taan

*Takurda-o pu'usse
un Ya o-Rwuug o-Ca ne*

Š **Bōr-ūs nass:7 4:6-7** Hyen komo: Izik 1:5-10; 10:14. * **Bōr-ūs nass:7 4:7** Hyen komo: Izik 1:5-10; 10:14. † **Bōr-ūs nass:8 4:8** Hyen komo: Izik 1:18; 10:12; Isha 6:2-3.

1 ʊm hyanʊrʊ o-takʊrda pu'usse ʊn kom-o ʊr-re ʊ n ka wʊ rʊ ʊr-she'et ʊn kwuʊr-o ʊt-gwomo à. Ka takʊrda-o pu'usse ʊ shiishte m-gen kʊ ʊ ke riib-o, n-me n-dʊ ne, ʊ tigishshite kugup a rekesse ʊ sq-o ta'voor.*

2 ʊm hyanʊrʊ ko-beeb-wʊ ʊn **wan-tom-wʊ Shir**, wʊ rʊ o-ko'ot ʊn caari-o o-cʊr wʊ rʊ m-zee, “¿Wan wʊ ne depe wʊ ke'es ká reke-to wʊ upste ka takʊrda-o?”

3 Yatt net-wʊ he m-hoks kʊ n-Ton shir, kʊ n-dak, kʊ ʊn kʊs-o n-dak wʊ bʊ'ose ups ʊn ka takʊrda-o, har wʊ karantute á.

4 ʊm 'wonʊrʊ 'won-se m-yʊ remen a kum net-wʊ woʊ ups ʊn ka takʊrda-o har wʊ karantutu ʊ á.

5 Amba wan-gaan be-de ʊn ka sek-ye ye ʊr-kwoʊz ʊn nass [24] zeerʊ me, “Wo 'won á! Gwot! Ka zur-yo, ʊn baag-o **Yahuda**, ʊn den-o ko-Gwomo **Dawuda** yo reeste ʊr-hʊ. Yo rʊ ʊr-beeb ne yo ke'este ká reke-ʊt ta'voor-to komo yo ups ká takʊrda-o.”†

6 ʊm gwotʊrʊ ʊm hyanʊrʊ Ya o-Rwuʊg o-Ca sa o zee a ʊn hʊ yo. Amba m-mʊka yo ro eso n-tete ʊ ʊn ká kwuʊr-o ʊt-gwomo ʊ ʊn ká rii-ye ʊn hoʊg-ye ne nass. Yo rʊ komo n-tete ʊ ʊn ká sek-ye ne ʊr-kwoʊz ʊn nass [24]. Wʊ rʊ ʊs-kar ne ʊs-ta'voor ʊn yish ne ta'voor, to rʊ hek-o ʊn **Kʊkt-o Shir**, ʊ Shir rʊ m-tom ʊn myet hono o-dak à.‡

* **Bɔr-ʊs taan:1 5:1** Hyen komo: Izik 2:9-10; Isha 29:11.

† **Bɔr-ʊs taan:5 5:5** Hyen komo: Taka 49:9; Isha 11:1,10.

‡ **Bɔr-ʊs taan:6 5:6** Hyen komo: Isha 53:7; Zeka 4:10.

7 Wū haarū co wū gōksurū ká takūrda-ō un kom-ō ur-re o un ká wū rō ur-she'et un ká kwuur-ō à.

8 Bō wū gōkste ká takūrda-ō ro m-geṅ ne à, ká rii-ye un hoog nass-ye un sek-ye ne ur-kwooz un nass [24] ye heeru un her-ō un Ya o-Rwūug o-Ca. Kō wū ke be-de un ye rō o-moro ne un tur-de o-zinariya ne shiishe un rii-yo m-shi'igin, tō ka tō un esente-de un kon-se un hun-ne ye Shir se ye kone à. §

9 Ye hurū sep-o pu-ō, ye rō m-zee:
“Wō wū bō'ose gōks un ká takūrda-o pu'usse-ō
komo o ke'es reke-tō un o o ups o.

Remen n-ga a ro hoostū wō,
komo un mar-m ru mō ur-seke
o rundute Shir hun-ne n-me
un kō o ke baag-ō, ut-rem ne,
un buug-tō un hun-ne ne ut-dak ne.*

10 O muutu ye, ye waragté yan-Cow un kon-se
Shir,
ye nomoté Shir m-senge,
komo yea nom ut-gwomo be-de un hun-ne
ye un hono o-dak.”†

11 Ka da-de um doorū m-gwot komo, um hogurū cor-se ut-sep se un **yan-tōm-ye Shir** ye arge dugu-ūs op so-o dugu-ūs op [100,000,000] à. Ye rō eso eso ye rigumsurū ka kwuur-ō, un ká rii-ye un hoog-ye nass-ye ne, komo un ká sek-ye ye ne. ‡

§ **Bōr-ūs taan:8 5:8** Hyen komo: Bōng 141:2. * **Bōr-ūs taan:9 5:9** Hyen komo: Bōng 33:3; 98:1; Isha 42:10. † **Bōr-ūs taan:10 5:10** Hyen komo: Rwūū 19:6; Hyan 1:6. ‡ **Bōr-ūs taan:11 5:11** Hyen komo: Dane 7:10.

12 Ye rō un hu un ká sep-ō ye rō m-muut:
 “Ya o-Rwuug o-Ca yo a hōē à,
 yo bo'oste goks ur-beeb, o-kwum ne, us-nap ne,
 m-'wōns ne,
 ut-gos ne, m-seps ne, ur-bongon ne!”

13 Komo um hoguru hon un bo un rii-yo Shir
 hwoone n-Ton shir n-dak ne à, komo un kus-ō n-
 dak ne, n-me m-sa ne. Kap o un rem-se un hoog
 se rō un hu un ká sep-ō:

“Depete se ya'as ur-bongon,
 ut-gos ne, m-seps ne, ur-beeb ne,
 be-de un ká wu rō ur-she'et un ká kwuur-o ut-
 gwomo o à,
 komo un ká Rwuug-o o-Ca yo ne,
 o-da har da-ō ba m-ta!”

14 Ká rii-ye un hoog nass-ye shasuru, “**Amin!**”
 Komo ká sek-ye ye heeru, ye nomuru Shir ur-
 bongon un ká Ya Rwuug-o Ca-yo ne.

Bor-us cind

*Ka Ya o-Rwuug o-Ca yo ke'este
 ka reke-ut cind-to ur-takan to*

1 Me gut, um hyanuru ká Ya o-Rwuug o-Ca yo
 ke'este reke-de ur-takan be-de ut-ta'yoor to un ká
 takurda-ō. Ka da-de um hoguru o-gaan be-de un
 ka rii-ye un hoog nass-ye yo 'yonste o ken cor-ō
 untun dwum-de o-dàkàr, “Haan!”

2 Um gwoturū, um hyanuru jok-o pus-yo ree.
 Wan-da-mo un yo ro o-ta ne ut-kom, o-gond ne
 yeresse un hi-de un wu. Komo wu ruuru untun
 net-wu re ur-ho à remen wu doot re ur-ho.*

* **Bor-us cind:2 6:2** Hyen komo: Zeka 1:8; 6:3,6.

³ Bɔ ká Ya o-Rwʊug o-Ca yo ke'este reke-ur ayoore-de à, ʊm hoguru rii-yo ʊn hoog o-ayoore-yo zeeg, "Haan!"

⁴ Yo ken jɔk-yo rwuunuru o-jaas yo záá. A ya'ʊ wan-da-mo ʊn yo caari-o o-magay ʊr-beeb ne wʊ dosté she'et-de m-gwugwʊ ʊn hono o-dak, a inuru ʊr-gʊn ʊn hoom-de ʊn hun-ne ne ko kene.†

⁵ Bɔ ká Ca-yo ke'este reke-ur atette-de à, ʊm hoguru rii-yo ʊn hoog o-atette-yo zeeg, "Haan!" ʊm gwoturʊ n-ton, ʊm hyanuru jɔk-o rim-yo. Wan-da-mo ʊn yo ro ʊn rii-yo ʊr-me ne ʊn kom-to ʊn wʊ.‡

⁶ Komo ʊm hoguru o ken cor-o rwuunte be-de ʊn ka rii-ye ʊn hoog nass-ye o ro m-zee, "Kok-de ʊn yege-hyò§ hond hond ʊn hwor-ye ʊr-guwʊs de ʊn ho-ur gaan ne. Kok-ut tet-to ʊn yege-nat* hond hond ʊn hwor-ye ʊr-guwʊs de ʊn ho-ur gaan ne. Amba taase o sabarse m-now ʊn m-modi ne á."

⁷ Da-o ká Ya o-Rwʊug o-Ca yo ke'ese reke-ur anasse-de à, ʊm hoguru ka rii-yo ʊn hoog anasse-yo zeeg, "Haan!"

⁸ ʊm gwoturʊ kané ʊn co re. ʊm hyanuru yo ken jɔk-yo kukurse. Jin-de ʊn wan-da-mo ʊn yo komo de ro "m-Mar," komo yo ro wʊ m-dorbe à "Saag-se." A ya'ʊ ye ʊr-beeb ʊn buug-ur gaan be-de ʊn buug-ut nass-to ʊn yan-she'et-de ʊn hono o-dak, remen ye hoomté ye ʊt-magay, ʊn mer ne, ʊs-gom ne, komo ʊn nem-ye ʊt-koť ne.†

† **Bɔr-ʊs cind:4 6:4** Hyen komo: Zeka 1:8; 6:2. ‡ **Bɔr-ʊs cind:5**

6:5 Hyen komo: Zeka 6:2,6. § **Bɔr-ʊs cind:6 6:6** ʊt-Girik:

arkama. * **Bɔr-ʊs cind:6 6:6** ʊt-Girik: barari. † **Bɔr-ʊs**

cind:8 6:8 Hyen komo: Izik 14:21.

9 Da-ɔ ká Ya o-Rwuug o-Ca yo ke'ese reke-ur ataane-de à, um hyanuru be-de un 'wun-de o-**hana** hoog-mo un ka ye a hoome remen ye ko'otte Ma-to Shir hur-ur gaan m-she ne, komo un rure un hun-ne ne ma-ut Yeso wu he ye hoks m-gu à.

10 Ye 'yonsu us-cor deen ye zeeru, "Wan-Koyan, Wa-ur-Beeb kap, Wa-o-nip komo So-wu, ¿se de ke ho-de o he piishe un hun-ne ye un ka hono o-dak o ut-ma? ¿Komo yan da-ɔ o he ye m-rangse remen ye hoog te? ¿De ke ho-de o he te muse?"

11 Kap mo un ye ko wu ke a ya'suru wu matuku-ur seeb-de ur-pus-de. Komo a ruru ye unze ye wuwe ya o-da hiin, se a shooste bo a cone à, un or un ye ne campo-ne un ne'a-ne ne ye a he m-ho **yan-dor Yeso** bo a ho ye à.

12 Ka da-ɔ um hyanuru Ya o-Rwuug o-Ca ke'este reke-ur acinde-de. A nomuru mo ken caari-mo un nukte-mo o-dak mo. Ho-ur warguru ur-rim-de untun gwodo-o rim-o, o-reng komo da-o gaan-yo warguru o-jaas yo zaa untun m-hyó.‡

13 Ka da-ɔ yege-rege komo ye hyemenuru n-dak untun bo mat-de o-rum yo ba m-nen ro m-hyemene yo-mo m-'wons bu'u yo à.§

14 A pussuru o-ke'ente bo a m-pus un rii-o ur-rut à, komo a dossuru ko o ke Haag-o un ko o ke dak-o n-tete de m-ho o ne un be-to un to.*

‡ **Bor-ʊs cind:12 6:12** Hyen komo: Hyan 11:13; 16:18; Isha 13:10; Jowe 2:10,31; 3:15; Mati 24:29; Mark 13:24-25; Ruka 21:25.

§ **Bor-ʊs cind:13 6:13** Hyen komo: Isha 34:4. * **Bor-ʊs cind:14 6:14** Hyen komo: Hyan 16:20.

15 Ka da-o gwɔmo-ne ye o-dak, ya-ʉt-con ʉn gɔs-ye ne, ye ʉn karma-ne, ʉn ya-o-kwʉm ne, ʉn ya-ʉr-beeb ne, gwʉw-ne ʉn yan-ba-m-gwʉw ne ne kap, ye argʉ m-wuke n-me ʉt-wu, ʉn pak-to ʉt-haag ne.†

16 Ye zeeru eeg-se ʉt-haag ʉt-ta'ar ne, ye zeeru to, "He'en nɔ be ʉn te nɔ mɔ'og te ʉntaase te hyen co-o ʉn ka wʉ rɔ tara ʉn kwʉʉr-o ʉt-gwɔmo à, komo taase ryaab-se ʉn ká Ya o-Rwʉʉg o-Ca yo kum te.‡

17 Remen caari-de ʉr-hɔ de ʉn ryaab-se ʉn ye woosunte, ¿wan wʉ he hoks m-es?"§

Bɔr-ʉs ta'yoor

*Hun-ne dugu-ʉs zungu ʉn
kwɔɔz-ʉt yoor ʉs-nass [144,000]*

1 Ka da-de ʉm hyanʉru **yan-tɔm-ye Shir** nass eso eso ʉn pa'aso-ʉt nass-to ʉn hono o-dak. Ye wenʉru m-yo mɔ ʉn kɔ de ke kwʉss-de m-hund n-tɔn o-dak. Ye bɔpʉru yo-mɔ ʉn kwʉss-ʉt nass taase mɔ hund o-dak kɔ n-tɔn m-sa kɔ ʉn yo ken 'yo-yo.*

2 Komo ʉm hyanʉru wʉ ken **wan-tɔm-wʉ Shir** wʉ rɔ m-rwʉʉn sɔ ʉr-hɔran. Wʉ rɔ ʉn reke-de Shir ne wan-hoog. Komo wʉ kangsurʉ ka **yan-tɔm-ye Shir** ye nass ka ye a ya'e gwɔmo-to ye hogusse o-dak m-sa ne m-hoog à.

† **Bɔr-ʉs cind:15 6:15** Hyen komo: Isha 2:19,21.

‡ **Bɔr-ʉs cind:16 6:16** Hyen komo: Hose 10:8; Ruka 23:30.

§ **Bɔr-ʉs cind:17 6:17** Hyen komo: Jowe 2:11; Mara 3:2.

* **Bɔr-ʉs ta'yoor:1 7:1** Hyen komo: Irimi 49:36; Dane 7:2; Zeka 6:5.

‡ **Bɔr-ʉs**

§ **Bɔr-ʉs**

* **Bɔr-ʉs**

³ Wu zeeru ye, “Wasu no! No hogusse o-dak ko m-sa us-'yo ne m-hoog á se a kemete ka reke-de Shir de un zwon-to un yan-guw-mo un wu.”†

⁴ Ka da-de **wan-tom-wu Shir** un or un wu ne yan-tom ye Shir, kemete myet-mo guw-ne ye Shir. Um hoguru moor-to hun-ne ye ka yan-tom ye keme o-napa remen ye ro guw-ne ye Shir á dugu-us zungu un kwooz-ut yoor us-nass [144,000] ka ye a keme ka napa-de á ye es mo baag-to un **Isra**-ne kap.

⁵ Ka yan-tom ye keme o-napa:

So un baag-o **Yahuda** dugu-us op us-yoor [12,000],

So un baag-o Ruben dugu-us op us-yoor [12,000],

So un baag-o Gad dugu-us op us-yoor [12,000],

⁶ So un baag-o Asher dugu-us op us-yoor [12,000],

So un baag-o Napari dugu-us op us-yoor [12,000],

So un baag-o Manase dugu-us op us-yoor [12,000],

⁷ So un baag-o Simon dugu-us op us-yoor [12,000],

So un baag-o **Rewi** dugu-us op us-yoor [12,000],

So un baag-o Issakar dugu-us op us-yoor [12,000],

⁸ So un baag-o Zeburun dugu-us op us-yoor [12,000],

So un baag-o **Yusuhu** dugu-us op us-yoor [12,000],

† **Bor-us ta'voor:3 7:3** Hyen komo: Izik 9:4,6.

So un baag-o **Banyamin** dugu-us op us-yoor [12,000].

⁹ Bq to ka aragte à, um gwoturū um 'wos de ken caari-de ur-morog de un yan-ba-m-kukop ut-moor ne ye arge m-oog à. Ye rwuunte so un ko to ke dak-to, un ko to ke baag-to ne, un ko ye ke hun-ne ye ne, un ko de ke rem-de ne. Ye ro eso eso her-o un ka kwuur-o un co-o un ka Ca-yo. Ye cupste matuku-ut seeb-to ut-pus to, ye bups jet-se o-dobino un kom-to un ye.

¹⁰ Ye 'yonsu us-cor deen ye zeeru,
 “Gwu rwuunte be-de un Shir na,
 wu ro tara un kwuur-o ut-gwomo à,
 un ka Ca-yo ne!”

¹¹ Kap o un yan-tom-ye un Shir komo ye rigumsuru ka kwuur-o eso eso, un ka sek-ye ne, komo un ka rii-ye un hoog nass-ye ne. Ye kwukturū un her-o un ka kwuur-o, o-co n-dak ye nomoru Shir ur-bongon.

¹² Ye senguru m-zee,
 “**Amin!** Ur-bongon, m-seps ne, us-nap ne,
 un 'ya m-yar ne, ut-gos ne,
 ut-gwomo ne, m-'wons ne kap ro be-de Shir na
 ba m-ta har ya nomot! **Amin!**”

¹³ Ka da-o wan-gaan be-de un ka sek-ye ye ur-kwooz un nass [24] citu me, wu zee, “¿Wan ne ye ya un matuku-ut seeb-to ut-pus to? ¿Komo ke so-o ye rwuune?”

¹⁴ Um zeeru wu, “Gos-wu, o nepste.”

Ka da-de wu zeeru me, “Ye ka ye ro hun-ne ye possune be-de un re ur-koob ur-gos-de à. Ye un

so'os matuku-ʊt seeb-to to ʊn ye ʊn hyó-mo ʊn
ká Ca-yo, ye mustu to ʊt-pus to.‡

15 “Q hante ye est ʊn her-o
ʊn kwuʊr-o ʊt-gwomo to Shir,
komo ye ʊn nom m-senge
m-tet, m-how ne n-me ʊn Pyo-o ʊn wu.

Komo ka wu ro tara ʊn ka kwuʊr-o ʊt-gwomo à
wua she'et be-ur gaan ʊn ye ne komo wu 'er
ye.

16 Yea do hoge m-mer á, yea do hoge o-**swoot** á,
yea do hyan n-noonho-o ur-ho á ko o ken
hund-o á.§

17 To ka a kor remen ká Ca-yo ro ʊn tete-de
ʊn ka kwuʊr-o à yo he ye m-'er.

Komo yo a dorutte ye ha-mo ʊn yish-to
ʊn ho-mo ʊn hoog.

Komo Shir a pe'eg yish-mo ʊn ye kap.”*

Bɔr-ʊs eer

Reke-ur ata'yoore-de

1 Da-o Ya o-Rwuug o-Ca ke'ese reke-ur
ata'yoore-de à, a reesu ceen n-Ton shir har
rii-yo woɔ purug-de ʊn kwom-o gaan à.

2 Ka da-o ʊm hyanuru **yan-tom-ye Shir** nen
ta'yoor eso eso ʊn co-o Shir, komo a ya'asuru ye
kar-ʊt ta'yoor-to m-hur.

‡ **Bɔr-ʊs ta'yoor:14 7:14** Hyen komo: Dane 12:1; Mati 24:21;
Mark 13:19. § **Bɔr-ʊs ta'yoor:16 7:16** Hyen komo: Isha 49:10.

* **Bɔr-ʊs ta'yoor:17 7:17** Hyen komo: Bɔng 23:1; Izik 34:23;
Bɔng 23:2; Isha 49:10; Isha 25:8.

³ Ka da-ŕ wu ken **wan-tŕm-wu Shir** wu un sheend-de o-zinariya ne ūt-kom de un rii-yo m-shi'igin, wu woŕnuru wu esuru yow yow o-**hana** ne. A ya'asu wu rii-yo m-shi'igin deen remen wu mossuté un kŕn-se un hun-ne ye Shir ne, n-tŕn o-**hana** o-zinariya ŕ rŕ un her-ŕ o-kwuur à.*

⁴ Hyé-de un ka rii-yo m-shi'igin mŕ mossé un kŕn-se un hun-ne ye Shir ne, daaru n-tŕn be-de Shir cir-mŕ un be-de o-**hana**, be-de **wan-tŕm-wu Shir** kapru yo à.

⁵ Ka da-de **wan-tŕm-wu Shir** shoosuru ka sheend-de m-tuks de wu shoosuru o-ra rwuun-mŕ un ká **hana-ŕ**, wu jonduru de un hono o-dak. A nomoru o-dákàr, o-zaaz ne, ūs-myakt ne, komo dak-o nukturu.†

Kar-tŕ m-hur ūt-nass tŕ ūr-takan

⁶ Ka da-de ká **yan-tŕm-ye Shir** ye ta'oor ūt-kar ne ūt-ta'oor ye zonguru ye hurut tŕ.

⁷ **Wan-tŕm-wu Shir** wu ūr-takan hururu kar-ŕ un wu. A hyanuru ta'ar-ye un kem o-ra ne, mossé m-hyó ne a duusunduru un hono o-dak. Ka ra-ŕ tuksuru buug-ur gaan be-de un buug-ut tet-tŕ un hono o-dak, ká ra-ŕ tuksuru komo buug-ur gaan be-de un buug-ut tet-tŕ ūs-'yo un pŕ-ut yar-tŕ ne.‡

⁸ Ka da-de **wan-tŕm-wu Shir** ayoore-wu hururu kar-ŕ un wu, a jorburu ŕ ken haag-ŕ o-ra o-ruw ruw n-me m-sa. Buug-ur gaan be-de un buug-ut tet-tŕ m-sa wakturu m-hyó,

* **Bŕ-ŭs eer:3 8:3** Hyen komo: Emos 9:1; Rwu 30:1,3.

† **Bŕ-ŭs eer:5 8:5** Hyen komo: Rewi 16:12; Izik 10:2; Rwu 19:16; Hyan 11:19; 16:18. ‡ **Bŕ-ŭs eer:7 8:7** Hyen komo: Rwu 9:23-25; Izik 38:22.

9 Buug-ur gaan be-de un buug-ut tet-to un rii-ye un hoog-ye ro n-me un ka sa-mo à maruru. Buug-ur gaan be-de un buug-ut tet-to un hat-to m-sa saburu.

10 Ka da-o **wan-tom-wu Shir** atette-wu hururu kar-o un wu. Yo ken caari-yo o-regen yo he'enuru zee-mo n-ton yo ro un re o-ra untun us-myak rwun-mo n-ton. Yo he'eburu un buug-ur gaan be-de un buug-ut tet-to ut-roog komo un yish-to m-ho ne. §

11 Jin-de un ka regen-yo komo "Gaag-de." Yo muuturu buug-ur gaan-de m-ho kap be-de un buug-ut tet-to un ka ho-mo warguru ur-gaag. Hun-ne ut-moor ne ye swo ka ho-mo à ye maruru, remen gaag-de un mo.*

12 Ka da-de **wan-tom-wu Shir** anasse-wu hururu kar-o un wu. A wosuru buug-ur gaan be-de un buug-ut tet-to ur-ho, buug-ur gaan be-de un buug-ut tet-to o-reng, komo buug-ur gaan be-de un buug-ut tet-to un yege-regen warguru o-comb. Buug-ur gaan-de m-how ba m-cecar, kaane komo buug-ur gaan-de m-tet. †

13 Ka da-o um gwoturu, um hoguru yo ken gwom-yo yo ro us-kan bo yo ro m-hukse n-ton m-yo à. Yo ro m-zee, "Rii-yo ur-'won! Rii-yo ur-'won! Rii-yo ur-'won, be-de un kap o un hun-ne ye un hono o-dak remen rem-se he m-kor da-o **yan-tom-ye Shir** nen tet ye hure kar-to un ye!"

§ **Bor-us eer:10 8:10** Hyen komo: Isha 14:12. * **Bor-us eer:11 8:11** Hyen komo: Irimi 9:15. † **Bor-us eer:12 8:12** Hyen komo: Isha 13:10; Izik 32:7; Jowe 2:10,31; 3:15.

Bōr-ūs jero

Kar-o ataane-o

¹ **Wan-tōm-wu Shir** ataane-wu huru kar-o un wu. Um hyanuru regen-yo he'ene rwuun-mo n-ton shir haan-mo n-dak à, komo a ya'asuru wu rii-yo un tiks un 'wugupte-o un ka kuub-o ur-duw o.

² Da-o wu tikshe ká kuub-o à, de ken hye-de rwuunuru sa o zee hye-de un caari-o o-ra, har ká hye-de rwo'u ur-ho un kus-o n-ton ne nom o-comb.*

³ Yege'e rwuunuru n-me un ká hye-de, ye ciruru un hono o-dak, a ya'u ye gwomo-to us-tot untun yege-tot.†

⁴ A kewsu ye komo un taase ye sabarse po-to n-dak, ko ut-ran, ko us-'yo, se de hun-ne ye rotte napa-o Shir un zwon-to un ye á.‡

⁵ A 'ya ye gwomo-to un ho un net á, se de ye rangse hun-ne har reng-us taan. Ye ya'ag hun-ne m-reeten untun reeten-mo un totonte-o o-tot.

⁶ N-me un ká ho-to hun-ne a hoob m-mar, amba yea kum á. Yea dishe m-mar amba moa yage m-haan.§

⁷ Ká 'e-ye sha'ag jok-ye a zongse remen ur-gun à. Hi-to un ye ro yeresse untun gond-to o-zinariya, co-se un ye komo sha-mo un co-se un hun-ne.*

* **Bōr-ūs jero:2 9:2** Hyen komo: Taka 19:28. † **Bōr-ūs jero:3 9:3** Hyen komo: Rwu 10:12-15. ‡ **Bōr-ūs jero:4 9:4** Hyen komo: Izik 9:4. § **Bōr-ūs jero:6 9:6** Hyen komo: Ayub 3:21; Irimi 8:3. * **Bōr-ūs jero:7 9:7** Hyen komo: Jowe 2:4.

⁸ Hi-se ūn ye ūntun hi-se ūn ne'a, yin-ye ūn ye ūntun yin-ye o-zur.†

⁹ Ye copuru matuku-to ūt-kwom n-te ūn be-to ūn ye, go ūn to hun-ne ro m-cop remen ūr-gun à, zááz-o ūn kukun-to ūn ye m-shas ūntun zááz-o ūn jok-ye ūr-gun.‡

¹⁰ Ye ro ūs-tur ne, se ūn tot ūn hun-ne ūntun yege-tot. Tur-se ūn ye rangsute hun-ne har reng-ūs taan.

¹¹ Ye ro ūn ko-Gwomo ne, wu ye ro ūn kus-o ūn wu à, wu ro ká **wan-tōm-wu Shir** wu a ya'ase gwomo-to ūn ká kuub-o ūr-duw o à. Jin-de ūn wu ūn rem-de **ut-Ibra** "Abaddon" wu, ūt-Girik komo, "Aporiyon" Wata "Wan-hom ūn hun-ne."

¹² Rii-yo ūr-'won de ūr-takan aragte, kuks ūt-yoor to roone à.

Kar-o acinde-o

¹³ Ka da-de **wan-tōm-wu Shir** acinde-wu huru kar-o ūn wu, ūm hoguru o ken cor-o ro m-rwuun be-de ūn ka kar-ut nass-to ūn **hana**-o ūn zinariya o ro ūn her-o Shir à. §

¹⁴ Ka cor-o zeeru **wan-tōm-wu Shir** acinde-wu, ka wu ro o-kar ne ūt-kom à, "Ho'osune ka yan-tōm ye Shir nen nass-ye ye ro ke'o ūn roog-o o-Yupireti à!"

¹⁵ Ka **yan-tōm-ye Shir** nen nass-ye, a ūn ho'osundu ye remen ye hoot buug-ur gaan be-de ūn buug-ut tet-to ūn hun-ne ye ūn hono o-dak. Shir ess ka yan-tōm ye remen ká da-o ūn ká ho-de, ūn ká reng-yo ūn ká hak-o ne.

† **Bōr-ūs jero:8 9:8** Hyen komo: Jowe 1:6. ‡ **Bōr-ūs jero:9**

9:9 Hyen komo: Jowe 2:5. § **Bōr-ūs jero:13 9:13** Hyen komo: Rwu 30:1-3.

16 Um hoguru moor-to un ka karma-ne ye n-ton un jok woose miriyon zungu-us yoor [200,000,000].

17 Da-o um hyane ka jok-ye un yan-da-se un ye ne à, ye ro untun kaane: matuku-to un ye to ut-kwom ut-jaas to zàà untun o-ra, un to ken ne untun sha-mo o-comb un ho-mo ut-wa ne un mo ut-ru ne. Ko yo ke jok-yo komo hi-de un yo ro untun de o-zur, komo ta'ar-to un caari-o o-ra m-rwuun un nu-o un ye ur-'hye ne.

18 A hooru buug-ur gaan be-de un buug-ut tet-to un hun-ne un ká ta'ar-to un caari-o o-ra to, ur-'hye m-tukne de rwuune un nu-se un ye à.

19 'Wons-mo un ka jok-ye ro un nu-se un ye, un tur-se un ye ne komo. Tur-se un ye komo ro ut-hi ne untun to un hwò un gwomo-to un hogusse un hun-ne m-hoog ne.

20 Amba ka hun-ne ye mare un ka rangse-o á, ye kwangute m-waktune be-de Shir. Ye senguru un kwukte un **ya-ut-kot** m-gir ne un saw-to a nome ut-kom à un zinariya, ko azorpa à, ko un kwom-ut jaas-to, ko ur-ta'ar, ko us-'yo, toa hoks m-hyan á, toa hoge á, toa hoks m-arag á.*

21 Komo ye kon a soksu ye **ba'as-to** un hun-ne ye ye hoome á, ko hyat-to ye nome un bu-yo un mor, o-ás, ko hyow-de un ye á.

Bor-us op

*Wan-tom-wu Shir un
ya o-takurda o-rek yo ne*

* **Bor-us jero:20 9:20** Hyen komo: Bong 115:4-7; 135:15-17; Dane 5:23.

¹ Ka da-de ne, um dooru m-hyan un ko-caari-wu un ko-beeb-wu un **wan-tom-wu Shir** ro m-kergune zee-mo un n-Ton shir. Ke'ente-ut hokkussute wu, o-gwanga ne un hi-de wu. Co-o un wu us-myakt untun ur-ho, na-se un wu untun ser-to o-ra.

² Wu ro un ya o-takurda o-rek yo ne upsusse un kom-to un wu. Wu essuru na-o un wu o ur-re n-me m-sa, na-o ur-kwanta komo o-dak.

³ Wu rwunturu cor-o o-zaaz untun o-zur. Bo wu 'yonste cor à, dakar-ut ta'yoor shasuru un caari-o o-zaaz.

⁴ Bo ka dakar-ut ta'yoor-to teperte à, um zonguru um genet. Amba um hoguru o ken cor-o cepente ut-ma rwuun-mo n-Ton o ro m-zee, "Rii-yo ka dakar-ut ta'yoor-to rwore à, wo jar o gen á ma-to m-rwuunte to á!"

⁵ Ka da-de, ka **wan-tom-wu Shir** wu um m-hyane eso na-o gaan n-me m-sa na-o gaan o-dak à, wu jaksuru kom-o un wu o ur-re n-Ton shir.

⁶ Wu tonduru un jin-de wan-hoog-mo un ba m-ta har ya nomot, wu nome Ton-o shir un kap o un rem-se ro ne n-me un o à, komo o-dak un rem-se ro n-me un o à, m-sa un kap rem-se ro n-me un mo à! **Wan-tom-wu Shir** zeeru, "Naas o da-o kus á!"

⁷ Da-o **wan-tom-wu Shir** ata'yoore-wu hure kar-o un wu à, ka da-o Shir he m-shoos un senge-mo un wu. Toa kor untun bo wu rure guw-ne ye un wu ye ro un rwor un ma-to un wu à."*

⁸ Ka da-de um dooru hoge un ka cor-o n-Ton shir o dooru me zee komo, "Neke o goks ka ya

* **Bor-us op:7 10:5-7** Hyen komo: Rwu 20:11; Kara 32:40; Dane 12:7; Emos 3:7.

o-takurda o-rek yo yo, yo ro upsusse un kom-to un **wan-tom-wu Shir** wu ro eso na-o gaan o-dak o-gaan n-me m-sa à.”

⁹ Um nekuru be-de **wan-tom-wu Shir** um zeeru wu ya'as me ka ya o-takurda yo. Wu zeeru me, “Goks yo o ti. Yo a nom m-rerem un nu-o ru untun so. Amba wo corusse ya-yo a nom ur-gaag n-me ut-men.”

¹⁰ Ka da-de um goksuru ka ya o-takurda yo un kom-to un **wan-tom-wu Shir**. Um ti'iru yo. Yo nomuru m-rerem untun so un nu-o re, amba bo um komte m-ti à, men-ut re wargu ur-gaag.†

¹¹ Ka da-o a dooru me m-rure unze, “Se o rur rii-yo he m-kor kane un co komo à be-de un buug-to un hun-ne, hon ut-dak, ko de ke rem-de, un gwomo-ne ne.”

Bor-us op o-gaan

Yan-su'e un Shir nen yoor

¹ Ka da-o a ya'asu me o-ko yo ur-me'es, komo a zeeru me, “Neke o me'es **Pyo-o Shir** o-hana ne. O oog ye ro ur-bongon n-me un o à.*

² Amba taase o me'es 'woog-o n-do, remen a ya'assute ye ro **Yahuda**-ne á. Yea yawag bo-o ba m-kukop har us-reng kwooz-ut yoor us-yoor [42].†‡

³ Man 'ye yan-swq-us re nen yoor ur-beeb. Yea cup matuku-to un tuk-mo ut-men, yea rur Ma-to

† **Bor-us op:10 10:10** Hyen komo: Izik 2:8—3:3. * **Bor-us op o-gaan:1 11:1** Hyen komo: Izik 40:3; ZeKa 2:1-2. † **Bor-us op o-gaan:2 11:2** Hak-us tet ur-purug. ‡ **Bor-us op o-gaan:2 11:2** Hyen komo: Ruka 21:24.

Shir har ʉt-hɔ o-dugu ʉn zungu-ʉs yoor ʉn hɔ-ʉt kwɔɔz-ʉt tet [1,260].”

⁴ Ka **yan-Rwor ʉn Ma-to Shir** ye nen yoor-ye rɔ 'yo-se o-**zetun** ʉs-yoor ʉn ka pitirra-ʉt yoor-to ne tɔ rɔ shero shero ʉn her-o Wan-Koyan wʉ ʉn hono o-dak à. §

⁵ ʉrege wʉ ken wʉ rɔ m-senge wʉ hogussuté ye m-hoog, ra-o a rwuʉn ʉn nu-se ʉn ye ɔ tʉks yan-yage-to ʉn ye. ʉn kaane, kap ɔ ʉn yan-yage-to ʉn ye he m-merme.

⁶ Ye rɔ ʉr-beeb ne ye tigité kus-o n-ton remen taase a hye kem ʉn ka hɔ-to yette ʉn kɔ'ot-o ʉn ma-ʉt re à. Ye rɔ ʉr-beeb ne be-de ʉn ruw-se m-hɔ, ye mustʉ se m-hyó; komo ye ʉr-beeb ne ye hantute hono o-dak kɔ mɔ ke go ʉn rew-m yɔ-mɔ mɔ ʉn kap da-o ye cone à.*

⁷ Da-o ye komse rwor ʉn tom-o ʉn ye à, ka da-de ká nem-yo o-kɔt yo rwuʉne n-me ʉn kuub-o ʉr-duw à he ye m-kup yo jiish ye ʉr-beeb komo yoa re ʉr-hɔ ʉn ye, komo yo hoom ye. †

⁸ Komo a rus u-to ʉn ye ʉn cow-yo ʉn ka caari-o o-bɔ ɔ ɔ a kemte Wan-Koyan-wʉ ʉn ye à. A ʉn hongse jin-de ʉn ka bɔ-o o-**Sodom** ne, o-**Masar** ne.

⁹ Komo hɔ-ʉt tet ʉr-purug buug-to ʉn hun-ne, kɔ ɔ ke baag-o, kɔ de ke rem-de ʉn kɔ tɔ ke dak-to ne, yea morge ye gut ka u-to, komo ye wen a duk tɔ.

§ **Bɔr-ʉs ɔp o-gaan:4 11:4** Hyen komo: Zeka 4:3,11-14.

* **Bɔr-ʉs ɔp o-gaan:6 11:6** Hyen komo: 1Gwm 17:1; Rwuʉ 7:17-19; 1Sam 4:8. † **Bɔr-ʉs ɔp o-gaan:7 11:7** Hyen komo: Dane 7:7,21; Hyan 13:5-7; 17:8.

¹⁰ Hun-ne ye ʊn hono o-dak a nom o-zak remen mar-mo ʊn ka **yan-Rwor ʊn Ma-to Shir** ye yoor. Ye a nom o-biki, ye tomtɛ ʊr ʊn ye ne m-yar remen ka **yan-Rwor ʊn Ma-to Shir** yoor-ye ye hantɛ ka hun-ne ye ʊn hono o-dak ye o-range à.

¹¹ Amba bo ka ho-ʊt tet-to ʊr-purug aragte à, shik-mo ʊn hogog rwuunu be-de Shir mo cowuru be-de ʊn ye. Ye inu eso eso ʊn na-se ʊn ye. Gyer-o reeru bo ʊn ka ye hyanu ye à.‡

¹² Ka da-de ye hoguru caari-o o-cor rwuun-mo n-Ton shir o ro ye m-zee, “Daan no kane!” Ye argu m-da n-Ton shir n-me ʊt-ke'ente, yan-yage-to ʊn ye ro gut.§

¹³ A kane ʊn ka da-o, a nomuru mo ken caari-mo ʊn nukte-mo o-dak mo, buug-ur gaan be-de ʊn buug-ʊt op to ʊn ka bo-o wurmuru. O hogoru hun-ne dugu-ʊs ta'voor [7,000]. Hun-ne ye kuse à ye hoguru o-gyer deen, ye sekemsuru Shir-wu n-Ton.*

¹⁴ Rii-yo ʊr-'won ayoore-yo aragte, komo rii-yo ʊr-'won atette-yo ka roone m-moka.

Kar-o ata'yoore-o

¹⁵ **Wan-tom-wu Shir** ata'yoore-wu hururu kar-o ʊn wu, a hoguru ʊs-cor se m-'wons n-Ton shir se ro m-zee,

“Shir rwo'og gwomo-to ʊn hono o-dak
m-warag gwomo-ʊt Wan-Koyan na
ʊn **Kiristi** wu ma ʊn wu ne.

‡ **Bor-ʊs op o-gaan:11 11:11** Hyen komo: Izik 37:10. § **Bor-ʊs op o-gaan:12 11:12** Hyen komo: 2Gwm 2:11. * **Bor-ʊs op o-gaan:13 11:13** Hyen komo: Hyan 6:12; 16:18.

Komo wua nom ut-gwomo ba m-ta har ya nomot!"†

16 Ka sek-ye ur-kwooz un nen nass-ye [24], ye ro tara tara un kwuur-to un ye n-her o Shir, ye kwukturu co-se un ye ro un gwot o-dak, ye nomoru Shir ur-bongon.

17 Komo ye ro m-zee,

"Te bomog wo, Wan-Koyan Shir Wa-ut-Gwomo kap,

wo wu ro m-moka à, komo wo wu ro n-ga à,
remen o dekse beeb un du,
komo o takante gwomo-ut ru.

18 Dak-ut shieste us-ryaab, remen da-o un ryaab-
us ru woosunte.

Da-o woosunte o a hette piishe un margan-ne ut-
ma à,

woa ya'as **yan-Rwor un ma-to Shir** ur-'yons
ye ro guw-ne ru à.

Komo un yan-ba-m-kukop ne

un kap o un hun-ne ne ye ya'u wo m-sek à,
es-mo un caari-ne ha-mo un rek-ye.

Komo woa saburse kap o un ye hante o sabre
o-dak à!"‡

19 Ka da-de a tikshuru **Pyo-o Shir** n-Ton shir.
Ka da-o a hyanuru ka ba-o un wu o un ess ut-ma
o n-me un Pyo-o un wu. A nomoru o ken myakt-
o, o-zaaz ne, o-dakar ne, un nukte-mo o-dak ne,
un caari-ye un ta'ar-ye un kem ne.§

† **Bōr-ūs op o-gaan:15 11:15** Hyen komo: Rwu 15:18; Dane 2:44; 7:14,27. ‡ **Bōr-ūs op o-gaan:18 11:18** Hyen komo: Bong 2:5; 110:5; 115:13. § **Bōr-ūs op o-gaan:19 11:19** Hyen komo: Hyan 8:5; 16:18; 16:21.

Bōr-ūs op ūs-yoor

Wu ken ne'a-wu un caari-yo o-hwō ne

¹ Ka da-de um hyanuru to ken caari-to ut-hyat to n-Ton o-shir. Um hyanuru wu ken ne'a-wu a hokke ur-ho à, o-reng komo yo ro un kus-o un na-se wu, un hi-de un wu komo wu ro ut-gond ne to un regen op un yoor [12].

² Wu ro ur-uub ne, komo wu dakuru kan remen hoog-mo un dwum-to o-mat.

³ Ka da-de um hyanuru komo o ken napa-o ut-hyat o n-Ton shir. Um hyanuru yo ken caari-yo o-hwō o o-jaas yo yo, ut-hi ne ut-ta'yoor us-kar ne us-op, ut-gond ne ut-ta'yoor un hi-to un yo.*

⁴ Tur-de un yo wishuru buug-ur gaan be-de un buug-ut tet-to un regen n-ton, komo yo jondū ye n-dak. Ka da-de yo esuru 'ge un her-o un ka ne'a-wu, bo wu ro un ma-to mat à, zongse yo corute wà un ka ne'a-wu.†

⁵ Komo wu maturu wà un wu wan-campo, wu he nom un gwomo-to un hun-ne kap un ko-yo o-kwom à. Amba Shir rumsuru ká wà-wu wu deturu wu n-Ton o-shir be-de un kwuur-o un wu.‡

⁶ Ka ne'a-wu komo wu somuru so o-kot. Wu nekuru be-de Shir ja'ase remen wu à, be-de a he wu m-gwot har ut-ho o-dugu un zungu us-yoor un ho-ut kwooz-ut tet à [1,260].

* **Bōr-ūs op ūs-yoor:3 12:3** Hyen komo: Dane 7:7. † **Bōr-ūs op ūs-yoor:4 12:4** Hyen komo: Dane 8:10. ‡ **Bōr-ūs op ūs-yoor:5 12:5** Hyen komo: Isha 66:7; Bōng 2:9.

7 Gʊn-ur argʊ m-inē n-Tɔn. Mikayer ʊn **yan-tɔm-ye Shir** ye ʊn wʊ nē ye dumurʊ ʊn ka hwo-ʊo nē, ka hwo-ʊo komo ʊn yan-tɔm ye ʊn yo nē ye sengu ʊr-gʊn.Š

8 Amba gʊn-ur reeru ka hwo-ʊo, a yanʊ yan-tɔm ye ʊn yo, komo a wenu ye she'et-de n-Tɔn shir bɔ ʊn ka da-ɔ.

9 Ka caari-ʊo ʊn ko-mɔng-ʊo hwo-ʊo, komo yo a m-aag **ko-Gwomo-wʊ ʊn ya-ʊt-kɔt** à, ka wʊ rɔ ʊn egusse kap ɔ ʊn hun-nē ye o-dak à. A jorbʊ yo n-dak mɔsse ʊn yan-tɔm ye ʊn yo nē.*

10 Ka da-de, ʊm hogurʊ ɔ ken caari-ɔ ʊn cɔr-ɔ n-Tɔn shir ɔ rɔ m-zee,

“M-moka gwʊ, ʊr-beeb nē, ʊt-gwomo nē tɔ ʊn Shir na,

komo ʊn beeb-ur **Kiristi** nē rwuunte.

Remen a jorbussute wan-yage-ʊt ɔr na nē n-dak,

ká wʊ rɔ ʊn ce'e ʊn ɔr na nē

ʊt-ma ʊn her ɔ Shir m-tet, m-how nē à.†

11 Ye reeg ʊr-hɔ

ʊn bu-ʊo ʊn hyó-mɔ ʊn Ya o-Rwuug o-Ca

Komo ye reeg ʊr-hɔ ʊn bu-ʊo ye rurute hun-nē nē

ma-ʊt Yeso wʊ he ye hoks m-gu à.

Komo ye reeg ʊr-hɔ remen ye was ʊn hoog-mɔ ʊn ye nē á

har gyer-ɔ m-mar reet ye á.

12 Remen kaane, nɔm nɔ o-zak myet nɔ

ye rɔ ʊr-she'et n-Tɔn shir à!

Š **Bɔr-ʊs op ʊs-ʊoor:7 12:7** Hyen komo: Dane 10:13,21; 12:1;

Ydas 1:9. * **Bɔr-ʊs op ʊs-ʊoor:9 12:9** Hyen komo: Taka 3:1;

Ruka 10:18. † **Bɔr-ʊs op ʊs-ʊoor:10 12:10** Hyen komo: Ayub 1:9-11; Zeka 3:1.

Amba hono o-dak m-sa ne toa warag rii-yo ur-
'won!

Remen **ko-Gwomo-wu un ya-ut-kot**

wu he'ebute be un no!

Wu shiishe us-ryaab,

remen wu nepsē da-o un wu teeste.”

¹³ Bo ka hwo-yo nepte a jorbute yo n-dak à, yo ciru rangse un ka ne'a-wu mate wan-campo à.

¹⁴ Amba a ya'uru ka ne'a-wu kukun-ut yoor-
to un caari-yo o-gwom remen wu huksute n-ton
ha-mo o-dakar be-de a jamsu wu à remen kane
a he wu m-gwot a 'er wu be-de un ka hwo-yo har
hak-us tet ur-purug.‡

¹⁵ Ka hwo-yo rwunturu m-ho un nu-o un yo
untun o-roog, unze remen ho-mo reet wu.

¹⁶ Amba dak-o guuru ka ne'a-wu, be-de un ups
o-nu, o coruru ka ho-mo rwuune un nu-o o-hwo
à.

¹⁷ Ka hwo-yo hogu ryaab-se un ka ne'a-wu
deen. Yo 'yonsunduru ur-gun un baag-o un ka
ne'a-wu ne, un ka ye ro o-dorotte un **karamsa-**
to Shir ne à, ye eks komo un o Shir unze ye ma
Yeso ye ro.

¹⁸ Ka hwo-yo esuru n-te m-hyereg mo n-riib m-
sa.

Bor-us op us-tet

Nem-yo o-kot

¹ Komo um hyanuru yo ken nem-yo o-kot yo
m-rwuun n-me m-sa. Yo ro ut-hi ne ut-ta'oor,
us-kar ne us-op, ut-gond ne ut-op un kar-se un

‡ **Bor-us op us-oor:14 12:14** Hyen komo: Dane 7:25; 12:7.

yo. Komo un kō de ke hi-de, jin-ut rō kon tō un yo'og-o Shir.*

² Ka nem-yo um hyane à yo sha'ag o-gu, amba na-se un yo nomuru ut-gos us-can ne deen un kanku-tō m-seeb ne untun kanku-tō un yo ken nem-yo, yo a m-aag *o-beyar* à. Nu-o un yo nomuru untun o o-zur! Ká hwo-yo ya'asu ka nem-yo beeb-de un yo, un kwuur-o un gwomo-tō un yo ne, komo un beeb-de un yo ne de ut-gos.†

³ Um hyanuru hi-ur gaan be-de un hi-tō un ka nem-yo, sa o zee a un hogussu de m-hoog mō he yo m-ho à, amba ká nat-o caari-o teeste. Barag-se un hun-ne un hono o-dak kap wargu be-de un ka nem-yo, ye sengu yo m-dore.

⁴ Hun-ne kwukturu ka hwo-yo remen yo ya'ag ka nem-yo ur-beeb. Ye kwukturu ka nem-yo komo, ye rō m-cit, “¿Wan wu rō untun ka nem-yo? Komo ¿wan wu ne he ur-gun un yo ne?”

⁵ Ka da-de a ya'uru ka nem-yo rwor un ma-tō o-hwaa tō un yo'og-o Shir, komo a ya'u yo ut-gwomo, yo nom bō yo cone à har us-reng kwooz-ut yoor us-yoor [42].

⁶ Ka nem-yo haku nu-o un yo, yo ciru yo'og-o Shir un reeb-tō un jin-de un wu ne, un be-de wu rō ur-she'et ne à, kap komo un ye rō ur-she'et n-Tōn shir ne à.‡

⁷ A ya'uru ka nem-yo ut-gwomo remen yo nomot ur-gun un hun-ne ye Shir ne komo remen yo reet ye. A ya'u yo ut-gwomo tō un kō o ke

* **Bor-us op us-tet:1 13:1** Hyen komo: Dane 7:3; Hyan 17:3,7-12.

† **Bor-us op us-tet:2 13:2** Hyen komo: Dane 7:4-6. ‡ **Bor-us op us-tet:6 13:5-6** Hyen komo: Dane 7:8,25; 11:36.

baag-o, ūn kō yē ke hun-nē yē nē, ūn kō de ke rem-de nē, ūn kō o ke dak-o nē. §

⁸ Kap o ūn hun-nē yē rō ūr-she'et ūn hōno o-dak à yē kwūkturū ka nem-yo. Yē rō ka yē a gene jin-to ūn yē n-mē ūn ka takurda-o á. Ka takurda-o rō takurda-o ūn hōog o ūn ká Ya o-Rwūug o-Ca a panē à. Cin ba a ūn nōm hōno o-dak, ká Ca-yo gene jin-to ūn ká hun-nē yē, yē he m-she'et ba m-ta à.*

⁹ Kap wū rō ūt-to nē tō m-hogē à, yagē wū hogeté!

¹⁰ Bōn wū a esse be-de ūn nōm m-guw à,
be-de m-guw a he wū m-es.

Komo bō ūn wū a esse a hō o-magay à,
o-magay a he wū m-ho.

Ūn gōn tō ka sē hun-nē yē Shir joosute yē 'mo ūr-hur be-de ūn dor-o Shir. †

Nem-yo rwūūnē n-dak à

¹¹ Ka da-de ūm hyanurū yo ken nem-o hōr-yo yo komo, yo rō m-rwūūn n-dak à. Yo rō ūs-kar nē ūs-yoor ūntun se o-ca, komo yo cepurū ūt-ma, yo rakstē hun-nē ūntun bō ka hwo-yo ro m-nōm à.

¹² Yo kuūsūrū kap gwōmo-to ūn ka nem-yo ūr-takan yo. Yo rwo'ūrū hōno o-dak ūn hun-nē nē yē rō ūr-she'et n-mē ūn o à, yē kwūkte ka nem-yo ūr-takan yo, yo hōog-mō m-mar mō a hōgūsē yo teesē à.

§ **Bōr-ūs op ūs-tet:7 13:7** Hyen komo: Dane 7:21. * **Bōr-ūs op ūs-tet:8 13:8** Hyen komo: Bōng 69:28. † **Bōr-ūs op ūs-tet:10 13:10** Hyen komo: Irmī 15:2; 43:11.

13 Yo nomuru rem-se ut-gos se ut-hyat, har yo rwo'uru o-ra m-rwuun n-Ton shir har n-dak un yish-ye un kowan.

14 Yo raksuru kap o un hun-ne ye ro ur-she'et un hono o-dak à un saw-to ut-hyat to a ya'u yo m-nom à un yish-ye un ka nem-yo ur-takan yo. Ka nem-yo zeeru hun-ne ye un hono o-dak ye me toog, o sha'e ka nem-yo ur-takan yo yo a hogusse m-hoog mo m-mar o-magay à, amba myet un kaane ne yo nom hoog à.

15 A ya'u yo ut-gwomo yo ye'et ka rii-yo sha'e ka nem-yo a maa à hoog, remen yo teperté. Ka da-de ka nem-yo a maa à zeeru hun-ne hoom kap o un wu yage kwukte un ka toog-o ro sha-mo un ka nem-yo à.

16 Ka nem-yo gakte ko wu ke remen wu kumut o-napa be-de un kom-o ur-re ko ur-zwon. Ko wu ke: rek-wu, ko gos-wu, ko-ya-o-kwum, ko koqob, mat-de o-sasa un ko-guw ne.

17 Ye nomog kaane remen yatt-wu hoksé m-o ko m-baab á se wu ro un ka napa-o ne, wata jin-de un ka nem-yo ko ramba-de un jin-de un yo.

18 Ka rii-yo depete net ceker ur-bon ne remen wu nept ma-to un ka napa-o. Um zeeg kaane remen ka oog-de de ro oog-de ma-hun. Ka oog-de un ka nem-yo de ro zungu-us cind un kwooz-ut tet us-cind [666].

Bor-us op us-nass

Sep-o un ye kume gwu à

¹ Ka da-ɔ ʊm gwɔturu, ʊm hyanuru Ya o-Rwuug o-Ca yo rɔ eso n-ton ʊn Haag-ɔ o-Urusharima* mɔsɛ ʊn wu nɛ hun-nɛ dugu-o zungu ʊn kwɔɔz-ʊt yoor ʊs-nass [144,000], yɛ a genɛ jin-de ʊn wu ʊn de ʊn Tato ʊn wu nɛ à ʊn zwɔn-to ʊn yɛ.†

² Komo ʊm hoguru ras rwuun-mɔ n-Ton shir untun dwum-de ʊn ja-mɔ m-hɔ mɔ m-sa, untun dwum-de o-dàkàr. Ka ras-ɔ ʊm hoge à ya ɔ ro untun ras-ɔ ʊn yan-bu ʊt-moro to ʊn yɛ.

³ Ka caari-de ʊn buug-de ʊn ya-ʊt-sep yɛ huru sep-o pu-ɔ n-co ɔ ʊn kwuur-ɔ ʊt-gwɔmo to Shir, n-co ɔ ʊn ka rem-se ʊn hoog-ʊs nass-se, komo ʊn co ɔ ʊn ʊn ka sɛk-yɛ yɛ ʊr-kwɔɔz ʊn nass [24]. Yatt-wu he hoks ʊn yoos ʊn ka sep-ɔ à sɛ hun-nɛ dugu-o zungu ʊn kwɔɔz-ʊt yoor ʊs-nass [144,000] cot, yɛ kumɛ gwu ʊn hono o-dak à.

⁴ Yɛ ka hun-nɛ yɛ, yɛ naasɛ hi ʊn de ʊn yɛ m-rwuk be-de ʊn rew-mɔ ʊn ne'a-nɛ á, remen yɛ she'ettɛ she'et-de ba m-kukop. Yɛ doruru ká Ca-yo kɔ ke sɔ-yo cowɛ. Shir oostɛ yɛ n-mɛ ʊn ges-ɔ ʊn hun-nɛ komo a ya'asɛ yɛ untun **seke**-de ʊn mat-de ʊs-'yo de ʊr-takan be-de Shir o-Ca nɛ.

⁵ Yɛ tak ʊn nom ʊt-bɔ, hun-nɛ hoks yɛ m-yo'og á.‡

Yan-tɔm-yɛ Shir nɛn tet

⁶ Komo ʊm hyanuru wu ken **wan-tɔm-wu Shir** wu rɔ ʊs-ryoog ʊn kus-ɔ n-ton. Wu rɔ bupu ʊn ma-to ba m-ta nɛ, wu ʊs-ryoog ʊn kɔ'ot ʊn ka

* **Bɔr-ʊs op ʊs-nass:1 14:1** ʊt-Girik: o-Sihiyona. † **Bɔr-ʊs op ʊs-nass:1 14:1** Hyen komo: Izik 9:4; Hyan 7:3. ‡ **Bɔr-ʊs op ʊs-nass:5 14:5** Hyen komo: Zepa 3:13.

Ma-to m-Rerem ne be-de un hun-ne ye un hono o-dak, un ko o ke dak-o, un ko o ke baag-o, un ko de ke rem-de ne, n-me un ko ye ke hun-ne ye.

⁷ Wu 'yonsuru cor deen, wu zee, "Gyer no Shir, komo no bum jin-de un wu de ut-gos. Remen da-o kewrunsite m-moka o wu hette piishe un kap o un hun-ne ut-ma à. Kwuktu no wu, wu wu nome o-ton, o-dak ne, m-sa ne, komo un yish-to m-ho ne!"

⁸ Wu ken **wan-tom-wu Shir** ayoore-wu doruru wu ut-ke'ente o-zaaz, wu ro m-zee, "**Babira**-o hyeeste, Shir tok ka caari-o o-bo o **ba'as-to** un hun-ne ye un o, o hyeeste! Hun-ne o-**Babira** ye nakante myet o ut-dak remen ye jorote Shir. Ye m-nom kaaane untun ko-kaar-wu a ya'e m-ke be-de un campo-ne a nomot o-as un wu ne à." §

⁹ Komo **wan-tom-wu Shir** atette-wu dorburu ye, wu dakuru cor-o ur-beeb ne, "Shir a tops myet bon net-wu kwukte ka nem-yo un sha-mo un yo ne à. Komo bon wu gokse napa-o un yo un zwon-de un wu à, ko komo un kom-to un wu à,

¹⁰ Yea su ibitte-de un ryaab-se Shir, Shir a pure ye deen remen wu ro us-ryaab un ye ne. Shir a popor ye un ta'ar-to un caari-o o-ra n-her o un yan-tom ye un wu komo n-her o un Ya o-Rwuug o-Ca.*

¹¹ Hye-de un ka ra-o atte ye un ya-ur-koob à, de sengu m-da n-ton ba m-ta har ya nomot. Wuwe-ur ro kon a m-tet, m-how ne, remen ye kwukute

§ **Bor-us op us-nass:8 14:8** Hyen komo: Isha 21:9; Irmí 51:8; Hyan 18:2. * **Bor-us op us-nass:10 14:10** Hyen komo: Isha 51:17; Taka 19:24; Izik 38:22.

ka nem-yo o-kot yo un sha-mo un yo ne, komo ye gokste napa-o un jin-de un yo.”†

12 Remen kaane, hun-ne ye Shir, ka ye ro m-dore un **karamsa**-to Shir komo ye sher un Yeso a, se ye senge o-dorotte m-sheer ne be-de un wu.

13 Um dooru hoge un o ken cor-o n-Ton shir o ro m-zee, “Gen to ka: Ya-o-kwum-ye, ye ro m-mar n-me un guw-m Wan-Koyan a cir-mo m-moka!”

Kukt-o zee, “Nip-o! Ya-o-kwum-ye jip remen yea wuwe swo ur-koob de un ye, remen 'yons-de un senge-mo un ye mo ur-bon ro ye m-dore!”

Yer-mo un hono o-dak

14 Um gwoturu, komo reeno un co-o re um hyanuru ke'ente-o pus-o, tara un ka ke'ente-o wu ken wu “untun **Wa-wu un Net**”‡ o-gond ne o o-zinariya un hi-de un wu, komo wu ro o-riji ne yo m-rye deen un kom-o un wu.

15 Wu ken **wan-tom-wu Shir** wu rwuunuru un **Pyo-o Shir** wu aaguru eeg un caari-o o-cor un ka wu ro ur-she'et n-ton ur-ke'ente a. Wu ro m-zee “Tabbe riiji-o ru, o shi m-yeer, remen da-o m-yeer wooste. Rem-se un hono o-dak neneste m-sok ne.”§

16 Ka wu ro tara n-ton ur-ke'ente a, wu tabbu riiji-yo un wu un hono o-dak komo a yeruru rem-se un hono o-dak.

17 Bo un kaane wu ken **wan-tom-wu Shir** wu rwuunuru un **Pyo-o Shir** n-Ton shir, wu ma wu ro o-riji ne yo m-rye deen.

† **Bor-us op us-nass:11 14:11** Hyen komo: Isha 34:10. ‡ **Bor-us op us-nass:14 14:14** Hyen komo: Dane 7:13. § **Bor-us op us-nass:15 14:15** Hyen komo: Jowe 3:13.

18 Ka da-de wu ken **wan-tom-wu Shir**, wu ro ʊr-beeb de m-sabarse ne o-ra, o rwuune o-hana a. Wu kangsuru ka **wan-tom-wu Shir** wu wa-oriji yo m-rye. Wu zeeru wu, “Tabbe riji-o ru, o yend ʊt-anab ʊn kat-o ʊt-anab o ʊn hono o-dak, remen yakar-ye ʊn to neneste.”

19 **Wan-tom-wu Shir** tabbu riji-yo ʊn wu ʊn hono o-dak, wu kamsuru yakar-ye ʊt-anab. Wu jorburu ye ʊn caari-o o-kuub o ʊn pot ʊn yakar-ye ʊn anab ʊn ryaab-se Shir.

20 A potu ka yakar-ye ʊn anab-ye n-jim de o-bo n-me ʊn ka kuub-o. Hyo-m sengu m-rwuun ʊn ka kuub-o, mo wooste hew-de ʊt-mer kwooz-ʊt jero [180]*† komo duw-de ʊn mo wooste untun mita-o gaan ʊr-purug.‡§

Bor-ʊs op ʊs-taan

*Yan-tom-ye Shir ta'yoor
ʊn swo ʊr-koob ne o-ta'yoor*

1 ʊm hyanuru o ken napa-o n-Ton ʊn Shir, o-caari, o ʊt-hyat komo: **Yan-tom-ye Shir** nen ta'yoor ʊn swo ʊr-koob ne so-o ta'yoor, komo to to ro ʊr-kom, remen be-de ʊn to a hette rwuunte ʊn ryaab-se Shir se ʊr-kom.

2 ʊm hyanuru o ken rii-o untun m-sa por por untun o-madipi, wuugse o-ra ne. Komo ʊm

* **Bor-ʊs op ʊs-nass:20 14:20** Kiromita zungu-ʊs tet [300].
† **Bor-ʊs op ʊs-nass:20 14:20** ʊt-Girik: “stadia” dugu-o gaan ʊn zungu-ʊs cind [1,600]. ‡ **Bor-ʊs op ʊs-nass:20 14:20** Na-ʊs nass ʊr-purug. § **Bor-ʊs op ʊs-nass:20 14:20** Hyen komo: Isha 63:3; Bomo 1:15; Hyan 19:15.

hyanuru ká ye re ur-ho un ká nem-yo ne un sha-
mo un yo ne un ramba-de un jin-de un yo ne à.
Ye ro eso eso ut-moro ne ut-kom bupu to Shir
ya'asu ye à

³ Ye ro un hu un sep-o **Mosa**, ko-guw-wu Shir,
komo un sep-o un ká Ya Rwuug-o Ca-yo ne, ye ro
m-zee,

“Senge-m ru kutute hun-ne unze wo ro gos-wu
komo Wa-ut-Hyat, Wan-Koyan Shir Wa-ut-
Gwomo kap!

Cow-us ru se un men-ut pus-to se, se o-nip komo,
wo ko-Gwomo-wu ut-dak!*

⁴ ¿Wan wu ne a gyer Wan-Koyan,
wu seps jin un du á?

Wo wu cot ro ba m-kukop.

Myet o un hun-ne yea haan,
ye kwuktu wo

remen un piish un ma-ut ru to un men-ut
pus-to.

Komo hun-ne hoks m-hyan senge-m ru
m-kashi cas cas.”†

⁵ Ka da-de um gwotururu um hyanuru **Pyo-o**
Shir n-Ton shir. A upsussete ish-o un ká depi-
o, o ro be-de un **karamsa-to** Shir à.‡

⁶ **Yan-tom-ye Shir** nen ta'oor rwuunuru un
Pyo-o Shir un ryaab-us ta'oor ne. Ye cupste
gund-ut so-to m-cucas ne, komo un hap-se un
zinariya ne un be-to un ye.

⁷ Se o-gaan be-de un ka rii-ye un hoog nass-
ye ya'asu ká **yan-tom-ye Shir** nen ta'oor-ye

* **Bor-us op us-taan:3 15:3** Hyen komo: Rwuug 15:1. † **Bor-us**
op us-taan:4 15:4 Hyen komo: Irmí 10:7; Bong 86:9. ‡ **Bor-us**
op us-taan:5 15:5 Hyen komo: Rwuug 38:21.

sheend-to o-zinariya ut-ta'voor shiishe un ryaab-se Shir, wu ro wan-hoog ba m-ta har ya nomot à.

⁸ **Pyo-o Shir** shiiru ur-hye de ro m-rwuun be-de un seps-mo Shir un beeb-de un wu ne à. Yatt komo wu hokse m-cow n-me un ka **Pyo-o Shir** o à se da-o ka **yan-tom-ye Shir** nen ta'voor-ye kome uksbe un ka swo ur-koob o-ta'voor o à, wata sheend-ut ta'voor-to un ryaab-se Shir.§

Bor-us op us-cind

Sheend-ut ta'voor-to un ryaab-se Shir

¹ Ka da-de um hoguru o ken cor-o o ur-beeb o ro m-rwuun n-me un **Pyo-o Shir**, ka cor-o ro un rure un **yan-tom-ye Shir** ta'voor. O zee, "Habe no, no duusbe hono o-dak ka sheend-ut ta'voor-to, to un ryaab-se Shir."

² **Wan-tom-wu Shir** wu ur-takan, wu haaru wu duusburu hono o-dak rii-yo ro un sheend-o un wu à. To ken nat-to rwuunuru to m-yo m-hoog ne deen un wur-to un ka hun-ne ye ro un napa-o un ka nem-yo ne à, komo un ye kwukte sha-mo un yo ne à.*

³ **Wan-tom-wu Shir** ayoore-wu duusburu rii-yo ro n-me un sheend-o un wu à n-me m-sa. Ho-m barmuru, mo warguru untun hyo-mo un net-wu mare à, kap o un rii-ye un hoog-ye ro n-me un ka sa-mo à ye maruru.

§ **Bor-us op us-taan:8 15:8** Hyen komo: Rwu 40:34; 1Gwm 8:10-11; 2Nom 5:13-14; Isha 6:4. * **Bor-us op us-cind:2 16:2** Hyen komo: Rwu 9:10.

4 **Wan-tōm-wu Shir** atette-wu duusbūru rii-yo ro ūn sheend-o ūn wu à n-me ūt-roog ūn yish-to m-hō ne, tō argu m-warag m-hyó.†

5 Ūm hoguru **wan-tōm-wu Shir** gos-wu wu m-hō zeeg Shir,

“Wō ko-yan-men-ūt pus-to wu
be-de ūn ma-ūt ru tō wō m-piish à.

Wō ro **Wu ba m-Kukop**,
wō ro m-mōka, n-ga ne komo.

Remen kaane wō m-piish ūt-ma hond hond.

6 Remen ye wuuste hyó-mō ūn hun-ne ru:
yan-ba-m-kukop ūn yan-rwor ūn Ma-tō Shir
ne.

O ya'uru ye m-hyó ye su. Top-o ūn ye o ká!”

7 Ūm hoguru cor n-te o-hana o ro m-zee.

“Ee, Wan-Koyan Shir Wa-ūt-Gwomo kap!
Piish ūn ma-ūt ru hond hond tō ro,
wō komo ko-yan-men-ūt pus-to wu.”

8 Ka da-de **wan-tōm-wu Shir** anasse-wu duusbūru rii-yo ro ūn sheend-o ūn wu à n-me ūr-hō. Komo a ya'ag de de tūks hun-ne ūn hund-o ra.

9 Hund-o ūn ka o-ra o tūksu hun-ne, har ye pyapu jin-de Shir, wu ro Wa-ūr-Beeb be-de ūn ka re ūr-koob o à. Amba ye waktune ye sekemse jin-de ūn wu á.

10 **Wan-tōm-wu Shir** ataane-wu duusbūru rii-yo ro ūn sheend-o ūn wu à n-te ūn kwuur-o ūn gwomo-to ūn ka nem-yo. Comb-o argu hok ūn gwomo-to ūn ka nem-yo, komo hun-ne ye ūn wu hewruru rem-to ūn ye remen m-reeten.‡

† **Bor-ūs op ūs-cind:4 16:4** Hyen komo: Rwuu 7:17-21; Bōng 78:44. ‡ **Bor-ūs op ūs-cind:10 16:10** Hyen komo: Rwuu 10:21.

11 Ye agu Shir o n-Ton un jin-ur yo-de remen m-reeten mo ut-nat mo ye m-swō à. Amba ye waktunē be-de un **ba'as-de** un ye á.

Wan-tom-wu Shir acinde-wu

12 **Wan-tom-wu Shir** acinde-wu duusuru ryaab-se Shir se ro un sheend-o un wu à n-me un roog-o o-Yupireti. Ho-mo un o hwo'uru kap. Un kaane, gwomo-ne ye un dak-to ur-horan a hoks m-pas ha-mo ur-horim un karma-ne ye un ye ne. §

13 Ka da-de um hyambu yan-dak-ye rim-ye nen tet untun yege-ku. Ye rwunte un nu-o un ka hwo-yo, un nu-o un ka nem-yo ne, un nu-o un ka wan-rwor un Ma-to Shir to, to ut-bo.

14 Ye **ya-ut-kot** ye, yan-nom ut-hyat, ye haag be-de un gwomo-ne ye un hono o-dak kap, ye kargunsu ye be-ur gaan remen a gun-ut ur-gun un Wan-Koyan ne un ho-ur gos-de de un piish ut-ma to Shir Wa-ut-Gwomo kap.

15 Um hogute Yeso m-zee, "War no: um robe ba un hwo o-da untun ko-hyow! Shir ya'ag ye ur-ho ye ro ero à, ye esse matuku-to un ye zongse à, taase ye neke ur-kor, ye hoge m-'e n-me un hun-ne!"*

16 Ka yan-dak-ye rim-ye ye kargunsu gwomo-ne un karma-ne ne un ye ne be-ur gaan, un de ken be-de a m-zee *Armagedon* à un rem-de **ut-Ibra**. †

§ **Bor-us op us-cind:12 16:12** Hyen komo: Isha 11:15.

* **Bor-us op us-cind:15 16:15** Hyen komo: Mati 24:43-44; Ruka 12:39-40; Hyan 3:3. † **Bor-us op us-cind:16 16:16** Hyen komo: 2Gwm 23:29; Zeka 12:11.

17 Ka da-de **wan-tom-wu Shir** ata'yoore-wu duusburu rii-yo ro un sheend-o un wu à un yo-mo un kus-o un n-ton. O ken cor-o ur-beeb o rwuunuru be-de un ka kwuur-o n-me un **Pyo-o Shir**, o ro m-zee, "A komog!"

18 A nomu o-myakt, o-zaaz ne deen, ut-dakar ne, un mo ken nukte-mo o-dak mo ne mo un ba ur-bon mo a take m-nom a cin da-o a nome net a. Ka caari-mo un nukte-mo o-dak mo komo deen mo nome.‡

19 Ka caari-o o-bo o o-**Babira** o purgu be-ut tet, bo-to un hon ut-dak kap to heeru. Shir baksu **ba'as-de o-Babira** wu rwo'u o swo un ka ibitte-de de un ryaab-se un wu se m-yo.§

20 Ko o ke dak-o o ro n-tete de m-sa a o eguru, myet-o un caari-to ut-haag komo a do to m-hyan a.*

21 Caari-to un ta'ar-to un kem, nu-se un to me'es-de o-kiro kwooz-ut yoor [40], to he'emenuru n-ton hun-ne rwuun-mo n-Ton shir. Har hun-ne pyep Shir remen rii-yo koru ye un ka ta'ar-ye un kem ye a, nong deen!†

Bor-us op us-ta'voor

Ko-kaar o-nem ne

1 Wan-gaan be-de un ka **yan-tom-ye Shir** nen ta'yoore ye, wu duusbe sheend-o ata'yoore-o, haanuru be un de, wu zee, "A neke cen na, komo

‡ **Bor-us op us-cind:18 16:18** Hyen komo: Hyan 8:5; 11:13,19.

§ **Bor-us op us-cind:19 16:19** Hyen komo: Isha 51:17.

* **Bor-us op us-cind:20 16:20** Hyen komo: Hyan 6:14. † **Bor-us op us-cind:21 16:21** Hyen komo: Rwu 9:23; Hyan 11:19.

man kutu wō bō a he piishe un ka caari-wu un ko-kaar-wu ut-ma à. Ka ko-kaar-wu rō o-bō o a ma n-tete o ut-roog deen à.*

² Gwomo-ne ye un hono o-dak nomog o-ás un wu ne, komo hun-ne ye un hono o-dak swoog ke-mō un ás-o un wu har mō ho ye untun ho-de m-ke."†

³ Ká **wan-tom-wu Shir** wu heetu me o-dákár un bu-yo **Kukt-o Shir**. Reenō o ka, um hyane wu ken ne'a-wu tara n-ton un yo ken nem-o jaas-yo yo. Ka nem-yo komo yo rō un jin-to un reeb-to Shir ne to a gene un wur-o un yo à, hi-to un yo komo ut-ta'voor us-kar ne us-op.‡

⁴ Ka ne'a-wu saw-to wu cope à jaas-to to untun ho-mō o-garura, wu hogussute ut-duk m-hoog un saw-to un zinariya, un ka ta'ar-ye o-mok ye ne ye ur-bon ye ne un rwuumb-us un hwor ne. Wu rō ur-kok ne ut-kom de o-zinariya shiishe un rem-se un hu-se un ás-o un wu.§

⁵ Un zwon-de un wu komo a geneg ur-jin ut-ma ne:

Rii-yo wukusse

Babira-o gos-o,

Ko-gwomo-wu un kaar-ne,

Inu-o un rem-se o-ás komo un hono o-dak.

⁶ Um hyanuru komo ka ne'a-wu m-nom sa o zee ke-m hooste wu. Wu suuste hyó-mō un **yan-dor Yeso**. Wu hoog ye remen ye rō un tor-se un ma-ut Yeso.

* **Bor-us op us-ta'voor:1 17:1** Hyen komo: Iirmi 51:13.

† **Bor-us op us-ta'voor:2 17:2** Hyen komo: Isha 23:17; Iirmi 51:7. ‡ **Bor-us op us-ta'voor:3 17:3** Hyen komo: Hyan 13:1.

§ **Bor-us op us-ta'voor:4 17:4** Hyen komo: Iirmi 51:7.

Da-o ʊm hyane wʊ à, ʊm bopʊ o-nu.

⁷ Amba **wan-tom-wʊ Shir** citʊ me. Wʊ zee, “¿Ya o bʊptɛ nu? Man rwuntu wɔ ʊt-orom mɔsse ʊn bɔ ka ne'a-wʊ rɔ nɛ, komo ʊn ka nem-yo nɛ yo wʊ da à, ka nem-yo ʊn hi-ʊt ta'voor yo ʊs-kar nɛ ʊs-op.

⁸ Ka nem-yo o hyane à, yo westɛ ʊn nom ʊn hoog n-ga, amba m-mɔka yo kus ʊn hoog nɛ á. Amba har ʊn kaane nɛ, yoa rwuun n-dɔ ʊn ka kuub-o ʊr-dʊw o ha-mɔ ʊn be-de a he yo m-ho à. Hun-nɛ yɛ rɔ ʊr-she'et ʊn ka hono o-dak o à, yɛ rɔ cin ba a ʊn hwoon rii à a gen jin-tɔ ʊn yɛ n-mɛ ʊn takurda-o yan-hoog á, kap yɛa bʊp nu ʊn hyan-o ʊn ka nem-yo, remen n-ga yo ro ʊn hoog nɛ amba m-mɔka yo merestɛ.*

⁹ “Tɔ ka rem-se rɔ ʊn hoob-o hur-de rɔ ʊs-nap nɛ à. Ka hi-ʊt ta'voor-tɔ haag-ʊt ta'voor-tɔ, tɔ ka ne'a-wʊ rottɛ ʊr-she'et n-ton à. Ka hi-ʊt ta'voor-tɔ komo gwomo-nɛ ta'voor-yɛ,

¹⁰ nen taan be-de ʊn yɛ merestɛ, acinde-wʊ rɔ ʊt-gwomo. Wan-gaan rɔ kon, ata'yoore-wʊ ʊn go wɔon á. Da-o wʊ wɔonɛ, komo wʊa she'et ya o-da hiin.

¹¹ Ka nem-yo wɛtɛ ʊn nom ʊn hoog n-ga à, m-mɔka komo yo ʊn hoog á, yo rɔ aeere-yo. Komo be-de ʊn ka ta'voor-yɛ yo rwuunɛ, komo yo rɔ m-neke be-de yo he m-mar à.

¹² “Ka kar-ʊs op-se o hyane á, yɛ rɔ ka gwomo-nɛ op-yɛ yɛ ʊn goshi gokse beeb-de ʊt-gwomo á.

* **Bɔr-ʊs op ʊs-ta'voor:8 17:8** Hyen komo: Dane 7:7; Hyan 11:7; Bɔng 69:28.

Ijime, yea kum ut-gwomo. Amba yea nom ut-gwomo mosse un ka nem-yo ne awa o-gaan.†

13 Ka gwomo-ne op-ye ma-to un ye kang-o gaan to ro, komo ye ya'aste ka nem-yo beeb-de un ye un gwomo-to un ye ne.

14 Yea gun ur-gun un Ya o-Rwug o-Ca ne. Amba ka Rwug-o Ca-yo yoa re ur-ho be-de un ka gwomo-ne ye remen wu ro Wan-Koyan wu un yan-koyan-ne, komo ko-Gwomo-wu un gwomo-ne. Wu she'et un ka hun-ne ye ye wu ban, un ye wu daagne ne a, un ye ro m-dore hur-ur gaan ne a.”

15 Ka da-de **wan-tom-wu Shir** zeeru me, “Ka roog-to o hyane a, be-de ka ko-kaar-wu ro ur-she'et a, de ro hun-ne, moor-to un hun-ne go-us-go, ut-dak, ut-rem ne.

16 Ka nem-yo un ka kar-us op ne se o hyane a, yea kute ka ko-kaar-wu ut-yage. Yea rumus kap o un rii-yo wu rotte a ye yagu wu ur-kor. Har yea ti ap-mo un wur-o un wu. Komo ye tuks wu o-ra.

17 Yea nom kaane, remen Shir ru'usse un hur-de un ye, zonge-to ye hette nom un rii-yo wu cone a. Yea ya'as ka nem-yo beeb-de un ye remen yo reet ut-gwomo har se Ma-to Shir shiig o-nip.

18 Ka ne'a-wu wu o hyane un hyangan-ut ru a, wu ro hek-o un ka caari-o o-bo o, o ro ut-gwomo un hon un gwomo-ne ye un hono o-dak a.”

Bor-us op us-eer

He-de un bo-o o-Babira

† **Bor-us op us-ta'voor:12 17:12** Hyen komo: Dane 7:24.

¹ Bō un arag-mō un tō ka, um hyanuru wu ken **wan-tom-wu Shir** wu m-kegunē rwuun-mō n-Tōn shir. Wu rō ut-gwomo nē ut-gōs nē, komo mōk-o un wu caragsuru hōno o-dak.

² Wu aaguru un cor-o gōs-o, wu zee,
“Babira-o hyeeste!

Shir tōk ka caari-o o-bō o **ba'as-to** un o!
 O waragte be-de ur-she'et de **ya-ut-kot**
 un hōn un yan-dak-ye rim-ye ne
 un gō un kō yo ke no-yo un hu yo nē.*

³ Remen kap hun-nē ye ut-dak ye swoog m-ke
 mō un ka bō-o mō o-ás.
 Gwomo-nē ye un hōno o-dak nomog o-ás un o
 nē.

Remen hun-nē conog she'et-de un hogē m-rerem,
 ya-m-o, ut-baab ne
 ye un hōno o-dak kumug o-kwum.”†

⁴ Um hoguru o ken cor-o rwuun-mō n-Tōn o
 shir o zeeg,

“Hun-nē re o, rwuun nō n-me un o!
 Urege nō m-nom **ur-ba'as** bō ye m-nom à,
 Man 'ye nō ur-koob bō um he ye m-'ya à.‡

⁵ Remen a morogsute **ba'as-to** un o be-ur gaan,
 tō nomog m-seeb tō woog Tōn-o shir.

Komo Shir bakste men-ut jaas-to tō un o.§

⁶ Nomu nō ka bō-o hond hond bō o nomu nō à,
 kap bō un rem-se o nomu nō à muutu nō o
 o-yoor.

* **Bor-us op us-eer:2 18:2** Hyen komo: Isha 21:9; Irmī 51:8; Hyan 14:8; Isha 13:21; Irmī 50:39. † **Bor-us op us-eer:3 18:3** Hyen komo: Isha 23:17; Irmī 51:7. ‡ **Bor-us op us-eer:4 18:4** Hyen komo: Isha 48:20; Irmī 50:8; 51:6,45. § **Bor-us op us-eer:5 18:5** Hyen komo: Taka 18:20-21; Irmī 51:9.

Kok-de o burutu no ho-mo m-ke à
buru no o un de o-yoor.*

7 Q she'ette she'et-de m-seps o-zak ne,
remen kaane nomu no o m-zom ryaab-us us-
ryaab.

Q ro us-ses m-zee,
'Me, ko-saraki-wu, un deeg un de um ro tara!
Me ne'a-wu campo un wu mare à wu wu á.
Komo a wos me un tuk-mo ut-men á!'

8 Remen kaane, ho-ur gaan a he wu m-hante
un tuk-mo ut-men, m-mar, un mer ne.

Komo a tuks wu o-ra.

Remen Wan-Koyan Shir wu ro Wa-ur-Beeb,
komo wu he wu piishe ut-ma.†

9 "N-ga, gwomo-ne ye un hono o-dak ye nomog
o-ás un wu ne komo ye hogute m-rerem un saw-
to un hwor to un wu. Amba da-o ye hyane hye-de
o-ra de un tuk-mo un wu à, yea 'un-us-'won un
us-kan ne deen remen wu.

10 Yea es ur-hew ne remen ye un hoge o-gyer
o un swo ur-koob de wu ro m-swo à. Yea senge
m-zee,

" 'Wo rii-yo ur-'won yo! Wo rii-yo ur-'won yo,
caari-o o-bo o o-Babira, bo-o ur-'won!

Shir piishitu wo ut-ma da-o gaan!‡

11 "Ya-ut-baab m-o ne ye un hono o-dak yea
'un un tuk-mo ut-men, remen yatt-ye kuse m-o
un saw-to un ye komo á.§

* **Bor-us op us-eer:6 18:6** Hyen komo: Bong 137:8; Irmí 50:29.

† **Bor-us op us-eer:8 18:7-8** Hyen komo: Isha 47:7-9. ‡ **Bor-us
op us-eer:10 18:9-10** Hyen komo: Izik 26:16-17. § **Bor-us op
us-eer:11 18:11** Hyen komo: Izik 27:31,36.

12 Wu oog ut-saw deen to un zinariya un to un azorpa ne, un ta'ar-ye o-mok ne, us-rwuumb se un hwor ne, komo un gund-to un ye ne to ur-bon, ut-gund ne to m-deker, un gund-ut jaas-to ne, us-'yo ne se un wus m-shi'igin go-us us-go, un saw-to un yin-ye un rwoog-ne, un kap o un saw-to un hwor ne to a shabe us-'yo à, un rem-se a zwo ne un kwom-ut jaas-to à, un rem-se ut-kwom ne, m-ta'ar ne.

13 Komo wu oog saw-to un rem-se us-co, un rii-yo m-shi'igin ne, un now-mo m-shi'igin ne, un o-mur, un rii-yo m-shi'igin ne to a m-aag o-**parakanse** à, m-ke ne, un now-mo o-**zetun** ne, un hyò-mo un arkama-ne, un suw-ye un arkama-ne, un na-ne, un ca-ne, un jok-ne, un keke-to un jok-ne, komo un hun-ne ne remen wu muute ye guw-ne.*

14 “Ya-ut-baab zeeru ka ne'a-wu, ‘Kap o un ka rem-se ur-bon se o shere yish à se egussute komo kap o un kwum-o ru un saw-ut ru ne to m-cop to egussute. Wqa do to m-kum komo á!’

15 Ya-ut-baab ye kume o-kwum un saw-to ye ro wu m-bebe à, yea esen ur-hew ne, remen ye o-gyer o un ka zom-mo a m-nome un ka ne'a-wu à. Ye us-kan, ye un tuk-mo ut-men.†

16 Ye m-zee,

“ Rii-yo ur-'won!

Rii-yo ur-'won yo ka caari-o o-bo o!

O ro n-ga un cop un gund-to ur-bon to m-gwugwer à,

* **Bor-us op us-eer:13 18:12-13** Hyen komo: Izik 27:12-13,22.

† **Bor-us op us-eer:15 18:15** Hyen komo: Izik 27:31,36.

ur-matuku ne de un ho-mo un o-garura,
 komo ur-matuku ne de un ho-m jaas-mo zaa,
 komo o ro un nom ut-duk un saw-to un
 zinariya,
 un ta'ar ne ye un hwor komo
 un rwuumb-se un hwor ne!

17 Amba da-o gaan kap o un kwum-o un o tae!’

“Myet-o un yan-hat-to m-ho un yan-da-mo un
 to ne, un ya-m-nak ne komo un kap o un bo un
 ye ro m-kum un ya-m-o ut-baab ne be-de m-sa à,
 yea es ur-hew ne.‡

18 Yea 'un, da-o ye ro m-hyan un hye-de un ka
 ra-o ro m-da n-ton à. Yea zee, ‘A tak un m-hyan
 o-bo untun o ka á!’§

19 Yea 'un ye zor m-hu a nept tuk-mo ut-men
 hoog ye. Komo yea zee,

“ ‘Rii-yo ur-'won, rii-yo ur-'won, ka bo-o caari-o!
 Remen ka bo-o, yan-hat-o m-ho
 ye kamaste hwor deen un bu-yo baab-to
 un rem-se hun-ne ye un ka bo-o m-nom à.

Amba da-o gaan koyan sabre!*

20 Nom no o-zak, no ye ro ur-she'et n-Ton shir à,
 nom no o-zak no yan-ba-m-kukop, **yan-Tom**
Yeso,
 un **yan-Rwor un Ma-to Shir** ne.

Ur-kom Shir piishite o-Babira ut-ma
 remen rii-yo o nomu no à!’ ”†

‡ **Bor-ŭs op ŭs-eer:17 18:17** Hyen komo: Isha 23:14; Izik
 27:26-30. § **Bor-ŭs op ŭs-eer:18 18:18** Hyen komo: Izik

27:32. * **Bor-ŭs op ŭs-eer:19 18:19** Hyen komo: Izik 27:30-34.

† **Bor-ŭs op ŭs-eer:20 18:20** Hyen komo: Kara 32:43; Irimi 51:48.

21 Ka da-de wu ken ko-beeb-wu ʊn **wan-tom-wu Shir** wu kepsu o ken ta'ar-o o-gos o o woose ta'ar-de ʊn ʊr-na à. Wu jorbu o n-me m-sa, wu zeeru,

“O-nip kaane

a jorbe o-**Babira** caari-o o-bo,
o m'wons, bo ʊm jorbe ka ta'ar-o à,
komo a do o-**Babira** m-hyan á.‡

22 Hun-ne a do m-hoge n-me o-**Babira** ras-o o-moro,

ʊn ya-ut-sep ne, ʊn yan-hwuhwurug ne,
ʊn yan-hur ʊs-sherewa ne n-me ʊn o-**Babira**
á.

Komo a do hyan ʊn wan-ce
kane ko wan-gaan á.

Komo a do hoge ʊn ras-o ʊr-na n-me o-**Babira**
á.§

23 Hun-ne do hyan ra-o ʊr-pitirra n-me o-**Babira**
á.

Komo cor-se o-zak ʊn yan-rew-to ʊn ge-ut pu-to
ne
a do se m-hoge ʊn ka bo-o á.

Ya-ut-baab ye o-**Babira** ye ro caari-ne,
ye ro jiište ya-ut-baab ye ʊn hono o-dak kap
à,
komo ʊn myot-ʊs ru o o egusse myet-o ʊt-
dak!*

24 ʊn cow-se ʊn ka bo-o kane a wuʊse hyó-mo
ʊn **yan-Rwɔr ʊn Ma-tɔ Shir** ye ʊr-takan
ʊn yan-ba-m-kukop ne.

‡ **Bor-ʊs op ʊs-eer:21 18:21** Hyen komo: Irmí 51:63,64; Izik 26:21. § **Bor-ʊs op ʊs-eer:22 18:22** Hyen komo: Izik 26:13;

Isha 24:8. * **Bor-ʊs op ʊs-eer:23 18:22-23** Hyen komo: Irmí 7:34; 25:10.

Kane komo a ho hun-ne un hono o-dak.”†

Bor-us op us-jero

Bongon-de Shir n-Ton

¹ Bo to ka aragte à, um hoguru o-zaaz untun cor-se un morog-de ut-moor n-Ton o Shir se ro m-zee,

“Bom no Yawe!”*

Gwu, m-seps ne, ur-beeb ne ro be-de Shir na!

² Remen piish un ma-ut un wu hond hond to ro, wu komo ko-yan-men-ut pus-to wu,

Wu sabursute o-**Babira** ka caari-wu un ko-kaar-wu,

Babira-o rakste hun-ne ye un hono o-dak un bu-yo un as-o un o.

Shir musute hun-ne ye un wu† ye ka ne'a-wu hoome à.”‡

³ Komo cor-se un ye zeeru,

“Bom no Yawe!§

Hye-de un tuk-mo un ka bo-o daaru har da-o ba m-ta.”*

⁴ Sek-ye ur-kwooz un nass [24] un rii-ye un hoog ne nass kwukturu ye bomuru Shir, wu ro tara o-kwuur à. Ye 'yonsuru us-cor ye zeeru,

“**Amin!**† Bom no Yawe!”

† **Bor-us op us-eer:24 18:24** Hyen komo: Irimi 51:49. * **Bor-us op us-jero:1 19:1** ut-Girik: Harreruja. † **Bor-us op us-jero:2 19:2** ut-Girik: guw-ne ye un wu. ‡ **Bor-us op us-jero:2 19:2** Hyen komo: Kara 32:43; 2Gwm 9:7. § **Bor-us op us-jero:3 19:3** ut-Girik: Harreruja. * **Bor-us op us-jero:3 19:3** Hyen komo: Isha 34:10. † **Bor-us op us-jero:4 19:4** Wata: Yage to nomote kaane!

5 A hoguru o-cor rwuun-mo un ka kwuur-o ro m-zee,
“Bom no Shir na,
no guw-ne ye un wu kap,
Caari un rek-wu ne,
kap ye ro wu m-gyer à.”‡

Ge-de un Ya o-Rwuug o-Ca

6 Ka da-de um hogu komo o-zaaz sa o zee o un morog-de ut-moor, untun zaaz-o un ja-mo m-ho mo m-sa, untun dwum-de o-dàkàr. Um hoguru ye m-zee,

“Bom no Yawe!§
Remen Wan-Koyan na wu ro ut-gwomo,
wu ro Shir Wa-ut-Gwomo kap!”*

7 A nom no o-zak un yuyaw-mo ut-men ne,
a seps no wu!

Remen da-o woog o un ge-de un Ya o-Rwuug o-Ca,
komo ko-'ew zongsute.

8 A ya'ag ka ko-'ew-wu, wu cup gund-o m-rwon o-pus o.”

(Ka gund-o m-rwon o o-pus o ro un hek-o un rem-us so-se se yan-ba-m-ku kop nome à.)

9 Ka da-de **wan-tom-wu Shir** zeeru me. “Gen to ka: ‘Shir ya'ag ye ur-ho ye a banè ha-mo un ka ge-de un Ya o-Rwuug o-Ca de à.’ ” Wu dooru komo m-zee, “To ka to ro Ma-to Shir to o-nip.”†

10 Ka da-de um heeru un na-se un wu um bumut wu. Amba wu zeeru, “Ay, wo nom kaane á! Me ko-guw-wu Shir wu, untun wo un or ru

‡ **Bor-us op us-jero:5 19:5** Hyen komo: Bong 115:13. § **Bor-us op us-jero:6 19:6** ut-Girik: Harrerruja. * **Bor-us op us-jero:6 19:6** Hyen komo: Izik 1:24; Bong 93:1; 97:1; 99:1. † **Bor-us op us-jero:9 19:9** Hyen komo: Mati 22:2-3.

ne ne, no ye su'e Yeso à. Kwuktu no Shir! Me un zee kaane remen bo un ye ko'ote ma-ut Yeso à, ye ro m-rwor yo **Kukt-o Shir** zee ye rur à."

Wu ken wu n-ton un jok-o pus-yo

¹¹ Ka da-de um hyanuru Ton-o shir tikshite, komo jok-o pus-yo ro eso kaane. Ka wu daa ka jok-yo à, jin-de un wu *Ko-yan-Ess ut-Ma komo Wa-o-Nip*. Un men-ut pus-to wu ro un piish ut-ma komo ur-gun ne.‡

¹² Yish-ye un wu untun rem-de o-ra, komo un hi-de un wu ro ut-gond ne deen. Komo wu ro un de ken jin-de ne gense. Ka jin-de yatt-wu napu de á se wu. §

¹³ Wu cupste ur-matuku de a mususse m-hyo à. Jin-de un ka con-de komo *Ma-to Shir*.

¹⁴ Buug-de un karma-ne ye n-Ton shir ro wu m-dore n-ton un jok un cop-to ut-gund ne pus-to puu.

¹⁵ Q ken magay-o m-rye o rwuunuru un nu-o un wu. Un ka magay-o wu reete ut-dak. Komo, "Wua nom gwomo-to un ye un ko-yo o-kwom."* Komo wua rwute caari-se un ryaab-se Shir Wa-ut-Gwomo Kap be-de un hun-ne untun net-wu ro 'mo un yakar-ye us-'yo be-de a un pot ut-us à. †

¹⁶ Un matuku-de un wu, komo un kut-o un wu ne, a gene ka jin-de:

‡ **Bor-us op us-jero:11 19:11** Hyen komo: Izik 1:1; Bong 96:13; Isha 11:4. § **Bor-us op us-jero:12 19:12** Hyen komo: Dane 10:6.

* **Bor-us op us-jero:15 19:15** Hyen komo: Bong 2:9. † **Bor-us op us-jero:15 19:15** Hyen komo: Isha 63:3; Jowe 3:13; Hyan 14:20.

Ko-Gwomo-wu un gwomo-ne, komo wu jiishe
m-sek be-de un sek-ye à.

¹⁷ Komo um hyanuru **wan-tom-wu Shir** ro eso
n-me ur-ho. Wu aaguru eeg un caari-o o-cor wu
agnuru kap o un no-ye ro ut-hukse un kus-o n-
Ton shir à. Wu zee, “Haan no, no karge be-de un
ka caari-o o-biki o Shir o.

¹⁸ Haan no no ti ap-mo un gwomo-ne, un mo
un caari-ye un karma-ne ne, un mo un ya-ur-gun
ne, un mo un jok-ne, un mo un ye ro ye m-da ne
à, un ap-mo hun-ne kap, guw-ne un ye ro guw-ne
á, caari un rek-ye ne!”[‡]

¹⁹ Ka da-de um hyanuru ka nem-yo morogsute
gwomo-ne ye un hono o-dak un karma-ne ye un
ye ne, remen ye teet ur-gun un ka wu ro n-ton
o-jok à, un karma-ne ye un wu ne.

²⁰ Amba a shipk ka nem-yo, mosse un ka wan-
rwor un ma-to shir wu ut-bo wu ne wu nome
saw-to o-made un ka nem-yo à. Be-de un ka saw-
to o-made to wu durumse ye gokse napa-o un ka
nem-yo, komo un ye kwukte zwo-o un wur-o un
yo ne à. Kap yoor-mo un ye a jorbu ye n-me un
mar-o un ta'ar-to un caari-o o-ra un hoog ne. §

²¹ A hooru karma-ne ye un ye o-magay o
rwuune un nu-o un ka wu ro tara n-ton un jok-o
o-pus yo à. Hon un no-ye n-ton myet ye reeru
ap-mo un ka u-to bo ye cone à.

Bor ur-kwooz

Us-hak dugu-o gaan [1,000]

[‡] **Bor-us op us-jero:18 19:17-18** Hyen komo: Izik 39:17-20.

§ **Bor-us op us-jero:20 19:20** Hyen komo: Hyan 13:1-18.

¹ Ka da-o um hyanuru wu ken **wan-tom-wu Shir** wu ro m-kergune rwuun-mo n-Ton shir. Wu ro un rii-yo un tiks-mo un ka kuub-o ur-duw o ne ut-kom, un caari-to ut-kwom ne to m-ke'et.

² Wu shipu ka hwo-yo, ka ko-mong-yo o-hwo yo, yo ro **ko-Gwomo-wu un ya-ut-kot** a, wu ka'u yo n-te un ka kwom-to har us-hak dugu-o gaan [1,000].*

³ Ka **wan-tom-wu Shir** wu jorbu yo un ka kuub-o ur-duw o, wu tigurū yo wu rekerū taase **ko-Gwomo-wu un ya-ut-kot** wu do durumse un hun-ne komo, se ka hak-se dugu-o gaan [1,000] aragte. Ka hak-se arge a hosu wu ya o-da hiin.

⁴ Ka da-o um hyanu ut-kwuur. Komo um hyanu ka hun-ne ye ro tara tara un ka kwuur-to a, a ya'ag ye gwomo-to un piish ut-ma. Um hyanuru komo hoog-mo un ye a kupre ut-hi remen tor-us Yeso a, komo un rwor un Ma-to Shir ne. Ye ro ka ye kwukte ka nem-yo a, ko sha-mo un yo a. Komo ye goks napa-o un yo un zwon-to un ye ko ne un kom-to un ye a. Ye muunuru un hoog ne komo, ye reeru ut-gwomo be-ur gaan un **Kiristi** ne har us-hak dugu-o gaan [1,000].†

⁵ (Margan-ne ye kusse a, ye ine un hoog ne a, se da-o ka hak-se dugu-o gaan se arge a.) O ka o ro ine-mo un margan-ne mo takan.

⁶ Ya-o-zak-ye, yan-ba-m-kukop, ye ro ur-kwukur ne be-de un ka ine-mo ur-takan mo. Mar-m ayoore-mo rott ur-beeb be-de un ye a, amba yea warag yan-**Cow un kōn-se Shir** un

* **Bōr ur-kwooz:2 20:2** Hyen komo: Taka 3:1. † **Bōr ur-kwooz:4 20:4** Hyen komo: Dane 7:9,22.

Kiristi, komo yea re ut-gwomo un wu ne har us-hak dugu-o gaan [1,000].

Re ur-ho n-te un Gwomo-de ya-ut-kot

⁷ Da-o ka hak-se dugu-o gaan [1,000] arge, a hosune **ko-Gwomo-wu un ya-ut-kot** be-de a ka'u wu à.

⁸ Komo wua rwuun, wu durumsute hun-ne ye a cakarse hono o-dak à. Ye a m-aag, *Goog un Magoog*. **ko-Gwomo-wu un ya-ut-kot** a karagsu ye ye teet ur-gun, komo moor-to un ye untun moor-to m-hyereg mo n-riib o m-sa.‡

⁹ Ye semuru hono o-dak, ye rigumsuru hun-ne ye Shir un ka bo-o Shir ro m-was ne à. Amba ra-o kergunuru rwuun-mo n-Ton shir o reeru ye.

¹⁰ Ka da-de **ko-Gwomo-wu un ya-ut-kot** wu durumse ye à, a jorbu wu n-me un mar-o o-ra o ro m-re un ta'ar-to un caari-o o-ra guwguw à, be-de a jorbe ka nem-yo à be-ur gaan un ka wan-rwor un ma-to shir wu ut-bo wu ne. Reeno ye he swo ur-koob m-tet, m-how ne, har da-o ba m-ta.

Piish un ma-to ur-kom

¹¹ Ka da-o um hyanu caari-o o-kwuur o ut-gwomo o-pus o. Um hyanuru wu ro tara n-ton o à. O-dak n-Ton o shir ne argu m-ege un co-o un wu komo a do to ne m-hyan á.

¹² Um hyanuru margan-ne, caari un rek-ye ne, ye eso eso n-her o un ka kwuur-o ut-gwomo o. A upsu ut-takurda, komo a upsuru ka takurda o un hoog-o. A piishu margan-ne ut-ma un bo

‡ **Bor ur-kwooz:8 20:8** Hyen komo: Izik 7:2; 38:2,9,15.

un rii-yo ye n̄ome à, b̄o t̄o r̄o gense n-me un ka takurda-to à. §

¹³ Sa-m rwunturu ye mare un m̄o à. M-mar un be-de ur-she'et de un marimar-ne ne t̄o ma t̄o rwunturu margan-ne ye un t̄o. A piishi kowan ut-ma un gon rii-yo wu n̄ome à.

¹⁴ Ka da-o a jorbū m-mar un be-de un she'et-de un margan-ne ne n-me un mar-o o-ra. Ka mar-o o-ra o r̄o mar-m ayoore-m̄o.

¹⁵ Kap b̄on wu jin-de un wu rwuune gense n-me un ka takurda-o un hoog-o á, a jorbū wu n-me un ka mar-o o-ra o.

B̄or ur-kwooz o-gaan

T̄on-o shir-o p̄u-o un dak-o p̄u-o ne

¹ Ka da-o um hyanu T̄on-o p̄u-o un dak-o p̄u-o ne. Remen T̄on-o n-ga un dak-o n-ga ne kap egussute, komo sa-m r̄o k̄on á.*

² Um hyanuru komo ka b̄o-o ba m-kukop o, Urusharima-o p̄u-o, o r̄o m-kegunē rwuun-m̄o n-T̄on be-de Shir. A gegursute o ut-duk b̄o ko-'ew r̄o m-geger remen campo un wu à.†

³ Komo um hoguru caari-o cor-o r̄o un cep ut-ma rwuun-m̄o un kwuur-o ut-gwomo o r̄o m-zee, "Gwot hur-o Shir un hun-ne ne n-me! Wu she'et be-ur gaan un ye ne. Komo ye warag hun-ne ye

§ **B̄or ur-kwooz:12 20:11-12** Hyen komo: Dane 7:9-10. * **B̄or ur-kwooz o-gaan:1 21:1** Hyen komo: Isha 65:17; 66:22; 2Bit 3:13.

† **B̄or ur-kwooz o-gaan:2 21:2** Hyen komo: Isha 52:1; Hyan 3:12; Isha 61:10.

ʊn wʊ. Shir komo ʊn hi ʊn de ʊn wʊ wʊa she'et ʊn ye ne, komo wʊ warag Shir-o ʊn ye.‡

⁴ Wʊa pe'egu ye m-yish kap ʊn yish-ye ʊn ye. Mar-m mo kus komo á, ko tuk-mo ʊt-men, ko ʊs-won, ko m-hoog á, remen rem-ʊs ut se ro na m-rwo ʊn tuk-mo ʊt-men à, se aragsute.”§

⁵ Ka wʊ ro tara ʊn ká kwʊur-o ʊt-gwomo à zeeru, “M-moka me m-nom ʊn koyan pu-yo!” Komo wʊ zeeru me, “Gen yo ka, remen to ka ma-to ʊm ruru wo à nip-o, komo hun-ne a hoks m-she ʊn to.”

⁶ Komo wʊ zeeru, “A komog! Me ro Arpa, ʊn Omega ne.* Me ro ʊr-Takan ʊr-Buste ne. Kap ye ro ʊn hoge o-**swoot** à, man 'ye ye yish-to ho-mo ʊn hog m-yar.†

⁷ Be-de ʊn kowan wʊ re ʊr-ho de ʊn **ko-Gwomo-wu ʊn ya-ʊt-kot** à, yea kum ʊr-hes de o-kwum be ʊn de. Man warag Shir o ʊn ye, komo yea warag yakar re.‡

⁸ Amba ya-o-gyer, ʊn yan-koob-de m-she ne, ʊn ye ho hun-ne à, ya-o-ás, ʊn ye ro m-yoos ʊn saw-to made ne à, ʊn kwukte m-gir ne komo kap ya-ʊt-bo, myet-o ʊn ye gwuug-de ʊn ye ka mar-mo o-ra o, o ro m-tuks ʊn ta'ar-to ʊn caari-o o-ra à. Mo ka ro mar-m ayoore-mo.”

Urusharima-o pu-o

‡ **Bɔr ʊr-kwooz o-gaan:3 21:3** Hyen komo: Izik 37:27; Rewi 26:11-12. § **Bɔr ʊr-kwooz o-gaan:4 21:4** Hyen komo: Isha 25:8; Isha 35:10; 65:19. *

Bɔr ʊr-kwooz o-gaan:6 21:6 Arpa, Omega: wata n-me Abacada ʊt-Girik. Arpa ro ʊr-takan komo Omega ro ʊr-buste. † **Bɔr ʊr-kwooz o-gaan:6 21:6** Hyen komo: Isha 55:1.

‡ **Bɔr ʊr-kwooz o-gaan:7 21:7** Hyen komo: 2Sam 7:14; Bng 89:26-27.

9 Wan-gaan be-de un ka **yan-tōm-ye Shir** nen ta'oor-ye yan-sheend-tō a shoosē tō un re ur-koob ut-ta'oor à, tō ur-kōm wu haanuru be un de. Wu zeeru me, "Haan, man kutu wō ko-'ew, ne'a-wu un Ya o-Rwuug o-Ca."

10 Ka **wan-tōm-wu Shir** wu deku me un bu-yo **Kukt-o Shir** wu deetu me n-tōn un o ken haag-o caari-o o m-pipir deen. Wu kutbu me o-Urusharima, bō-o ba m-kukop o rō m-kergune rwuun-mō n-Tōn be-de Shir.§

11 Ka bō-o komo a shoostu o un seps-mō Shir m-cucas ne cucas-mō un o nomog untun ta'ar-de un hwōr, o-jaspa de rō us-myakt untun ur-madipi.

12 A rigimshite o ut-ma tō m-nu pirpir, us-ish ne op us-voor, un **yan-tōm-ye Shir** ne op un nen yoor yan-'er-de un ka ish-se. A genu jin-tō un baag-ut op-ut yoor-tō un hun-ne ye o-**Isra** un ka ish-se.

13 Komo kō yo ke riib-yo ish-us tet-se, ish-us tet ur-hōran, ish-us tet ur-hōrim, ish-us tet o-baar, ish-us tet o-ye'er.*

14 Komo wur-o un ka bō-o a un ma o n-tōn un shi'it-ut op un yoor-tō ut-ta'ar. Komo n-tōn un tō kanē a gene jin-tō un **yan-Tōm Yeso** op un yoor-ye un ka Ya o-Rwuug o-Ca yo.

15 Ka **wan-tōm-wu Shir** wu nome ut-ma un me ne à, wu rō un kō-yo ur-me'es ne yo o-zinariya yo wu hette me'es un ka bō-o à, ish-se un o, un wur-se un o ne.†

§ **Bōr ur-kwooz o-gaan:10 21:10** Hyen komo: Izik 40:2. * **Bōr ur-kwooz o-gaan:13 21:12-13** Hyen komo: Izik 48:30-35. † **Bōr ur-kwooz o-gaan:15 21:15** Hyen komo: Izik 40:3.

16 Da-ō wu me'esē ō à, wu 'wos kō yo ke riib-yo hond hond yo rō ūn ōr rii-yo nē. Seeb-mō ūn ō ūn hoob-mō ūn ō nē, ūn pipir-mō ūn ō nē kō ō ke raag-ō hond hond stadi dugu-ūs op ūs-yoor [12,000]‡ ō.

17 **Wan-tōm-wu Shir** me'esurū wur-se ūn ō komo ō rwunturū nu-mō ō na-ūs zungu ūn kwōoz-ūt yoor ūs-nass [144],§ (ūn gōn rii-yo hun-nē rotte ūn me'es ūn kashi ūr-me'es à.)

18 A ūn ma wur-se ūn ō ūn tō ken ta'ar-tō a m-aag ūt-jaspa à tō ūn hwōr. Komo ka bō-ō nē a maarū ō ūn zinariya zak zak, komo ō ma'asu ūs-myakt untun ūr-madipi.

19 Komo a nomo shi'it-de ūn ka wur-o ūn ka bō-ō ūt-duk ūn gōn kō de ke ta'ar-de ūn hwōr de. O-jaspa de rō ūr-takan ūn shi'it-de ūt-ma. Ūr-ayoore-de komo ūr-sappaya, ūr-atette-de ūr-agat, ūr-anasse-de ūr-zumurudu,

20 ūr-ataane-de ūr-onis, ūr-acinde-de ūr-karneriyan, ūr-ata'yoore-de ūr-kirisorat, ūr-aeeere-de ūr-berir, ūr-ajerone-de ūr-topas, ūr-aope-de ūr-kirisopuras, op-ūr gaan jasin, op ayoore-de ūr-ametis.

21 Ka ish-ūs op ūs-yoor se a nom se ūn rwuumb-se ūn hwōr op ūs-yoor, kō ō ke ish-ō ūn rwuumb-ō ūn hwōr gaan a nōmū ō. Caari-yo ūn cōw-yo ūn ka bō-ō, ūn zinariya a ma yo zak zak, komo yo rō ūs-myakt untun ūr-madipi.*

‡ **Bōr ūr-kwooz o-gaan:16 21:16** Mer-ūt dugu-o gaan ūn zungu-ūs nass [1,400] kō kiromita dugu-ūt yoor ūn zungu-ūs yoor [2,200]. § **Bōr ūr-kwooz o-gaan:17 21:17** Kaane a nōm ūr-hond ūs-na nē zungu ūs-yoor ūn op-ūs cind [216]. * **Bōr ūr-kwooz o-gaan:21 21:18-21** Hyen komo: Isha 54:11-12.

22 Me hyan **Pyo-o Shir** ʉn ka bɔ-o á, remen Wan-Koyan Shir Wa-ʉt-Gwomo kap ʉn Ya o-Rwuug o-Ca ne ye ye ro **Pyo-o Shir** o ʉn ka bɔ-o.

23 Ka bɔ-o ro ʉn hoob-o ʉr-ho ko o-reng á, remen seps-mo Shir mo ro o m-caragse, ka Ya o-Rwuug o-Ca yo komo yo ro pitirra-de ʉn o.†

24 Hun-ne ye ʉn hono o-dak a hewe ʉr-hew m-mok o ʉn ka bɔ-o. Gwomo-ne ye ʉn hono o-dak komo yea hante o seps-mo ʉn ye n-me ʉn ka bɔ-o.‡

25 An tige ʉn ish-se ʉn ka bɔ-o ʉn ta-mo ʉr-ho á remen tet-mo m-rew kane á.

26 Komo a hante myet o ʉn m-seps ʉn gos-to ʉn hun-ne ye ʉn hono o-dak ne ʉn ka bɔ-o.§

27 Amba rii-yo m-kukop a kum m-cow n-me ʉn ka bɔ-o á, ko komo koyan nom ʉn rem-se ʉn hu, ko wa-ʉt-bo, se de ye a gene jin-to ʉn ye n-me ʉn ka takurda-o ʉn hoog-o ʉn ka Ya o-Rwuug o-Ca yo à.*

Bɔr ʉr-kwooz ʉs-voor

Roog-o ʉn ho-mo ʉn hoog

1 Ka da-de **wan-tɔm-wu Shir** kutu me roog-o ʉn ho-mo ʉn hoog, mo ʉs-myakt untun ʉr-madipi mo rwuunte be-de ʉn kwuur-o ʉt-gwomo to Shir ʉn to ʉn Ya o-Rwuug o-Ca ne.*

† **Bɔr ʉr-kwooz o-gaan:23 21:23** Hyen komo: Isha 60:19-20.

‡ **Bɔr ʉr-kwooz o-gaan:24 21:24** Hyen komo: Isha 60:3. § **Bɔr**

ʉr-kwooz o-gaan:26 21:25-26 Hyen komo: Isha 60:11. * **Bɔr**

ʉr-kwooz o-gaan:27 21:27 Hyen komo: Isha 52:1; Izik 44:9.

* **Bɔr ʉr-kwooz ʉs-voor:1 22:1** Hyen komo: Izik 47:1; Zeka 14:8.

² Mɔ m-ja n-tetɛ de ʉn caari-yo ʉn cɔw-yo ʉn ka bɔ-o. ʉn kɔ yo ke riib-yo ká roog-o 'yo-o rɔ kon yo ʉn hoog, yo rɔ ʉn mat ʉr-mat so-o op ʉn yoor hak gaan. Kɔ yo ke reŋg-yo yo rɔ m-mat so-o gaan. A ʉn nɔm ʉs-baat ʉn wá-to ʉn ka 'yo-yo remen taasté ʉn gom-se ʉn hun-ne ye ʉt-dak kap.†

³ ʉn ká bɔ-o, a kum rii-yo Shir huɔ ye nu-o yo-o á, remen kwuɔr-o ʉt-gwomo o Shir ʉn Ya o-Rwuug o-Ca ne o rɔ káne. Guw-ne ye ʉn wu komo yeá kwuktɔ wu.‡

⁴ Yeá hyen co-o ʉn wu, komo a gen jin-de ʉn wu ʉn zwon-to ʉn ye.

⁵ Tet-m mɔ kus kaane á. Yatt-yo nusu ye ʉn ma-to ʉr-pitirra kɔ cucas-mɔ ʉr-hɔ á, remen Wan-Koyan Shir wu he m-warag cucas-mɔ ʉn ye. Komo yeá re ʉt-gwomo har da-o ba m-ta.§

⁶ **Wan-tom-wu Shir** zeeru me, “Ka yo o hoge à nip-o, komo to wooste a sher ʉn to. Wan-Koyan Shir ya'ag yan-Rwor ʉn ma-to ʉn wu jaab-o ʉt-men ʉn bu-yo Kukt-o ʉn wu. Wu tomonte wan-tom o ʉn wu, remen wu kututé ká guw-ne ye ʉn wu ye rii-yo he m-kɔr ba m-jime à.”

Yeso roon

⁷ “Gwot me ka komo robe, ba ʉn naas o-da! Shir ya'ag ye ʉr-hɔ bɔ ʉn ye rɔ o-dorotte ʉn ma-to ʉn hyan-o co to ʉn ka takurda-o à.”

⁸ Me wu **Yohana**, me hyane um hoge, kap ka rem-se. Da-o um hoge komo um hyen se à, um

† **Bɔr ʉr-kwooz ʉs-yoor:2 22:2** Hyen komo: Taka 2:9. ‡ **Bɔr ʉr-kwooz ʉs-yoor:3 22:3** Hyen komo: Zeaka 14:11; Taka 3:17.

§ **Bɔr ʉr-kwooz ʉs-yoor:5 22:5** Hyen komo: Isha 60:19; Dane 7:18.

heeru un na-se un **wan-tom-wu Shir**, wu kutu me ka rem-se à.

⁹ Amba wu zeeru me, “Taase o kwuktu me á! Me ko-guw-wu Shir wu, untun wo un or ru ne un **yan-Rwor un Ma-to Shir**, har ma kap un ye nome dorotte-o un yo ro gene ne un ka takurda-o à. Kwuktu no Shir cot!”

¹⁰ Ka da-de wu zeeru me, “Taase o wuke ka ma-to un hyan-o co-o to gene à, remen da-o nomoste yow yow.

¹¹ Myet ko-yan-men-ut jaas-to wu senge men-ut jaas-to to un wu, wu ro yo-wu à, wu senge nom un rii yo-yo. Wan-nom un rii-yo ur-bon, wu senge nom un rii-yo ur-bon, komo wu ro ba m-kukop á, wu senge she'et-de un wu ba m-kukop.”*

¹² “Gwot, me ka robe ba un naas o-da! Komo 'yons un de ro be un de, man tope kowan gon rii-yo wu nome à.†

¹³ Me ro Arpa, un Omega ne.‡ Me ro ur-Takan ur-Buste ne, ur-Shi'it ur-Kom ne.§

¹⁴ “Shir 'ye ye ur-ho ka ye so'ose matuku-ut seeb-to to un ye à. A 'ye ye keer-de m-cow un ish-se un ka bo-o caari-o remen ye reet mat-de un 'yo-yo un hoog.*

* **Bor ur-kwooz us-yoor:11 22:11** Hyen komo: Dane 12:10.

† **Bor ur-kwooz us-yoor:12 22:12** Hyen komo: Isha 40:10; 62:11; Bong 28:4; Isha 40:10; Irmu 17:10. ‡ **Bor ur-kwooz us-yoor:13**

22:13 Arpa, Omega: wata n-me Abacada ut-Girik: Arpa ro ur-takan komo Omega ro ur-buste. § **Bor ur-kwooz us-yoor:13**

22:13 Hyen komo: Hyan 1:8; Isha 44:6; 48:12; Hyan 1:17; 2:8.

* **Bor ur-kwooz us-yoor:14 22:14** Hyen komo: Taka 2:9; 3:22.

15 Amba ká yē muute hi-de ʊn yē ya-m-kukop à, yē rɔ n-dɔ ʊn ka bɔ-ɔ:

Ka yē yoosē weer-se o-made,

Ya-o-ás,

Yē hoome hun-ne à,

Yan-kwukte m-gir, ʊn

Ya-ut-bɔ ne.

16 “Mē, Yeso, ʊm tɔmbute **wan-tom-wu Shir** re wu heetbu nɔ kà tɔm-ɔ remen **yan-dor Yeso**. Mē ʊn rwu ʊn sɔ ʊn baag-o ko-Gwomo **Dawuda** komo mē rɔ wan-re ʊn cim-yo ʊn gwomo-ut **Dawuda**. Mē rɔ *Myar-yo m-cucar yo n-Sot.*”†

17 **Kukt-ɔ Shir** ʊn ko-'ew ne rɔ m-zee, “Haan!” Yage komo bɔ ʊn wu hoge tɔ ka à, wu ma wu zee, “Haan!” Yage bɔ ʊn wu rɔ m-hoge ʊn **swoot-ɔ** m-hɔ à wu haan: kap wu cone wu su à, wu su m-yar be-de ʊn hɔ-mɔ ʊn hoog.‡

Ma-to ur-buste

18 Mē, **Yohana**, mē ʊn nak ʊn tɔ-tɔ ʊn kap wu hoge ma-tɔ ʊn rii-yo he m-kor ʊn co à tɔ ʊn ká takurda-ɔ à ʊnze: Urege wu doog yo ken rii-yo n-tɔn ʊn tɔ, Shir a doo wu swɔ ʊr-koob de a gene ʊn ka takurda-ɔ à.

19 Komo bɔ ʊn wu haabe yo ken rii-yo rɔ ʊn kà takurda-ɔ à, Shir a dos gwuug-de ʊn wu de ʊn mat-de ʊn 'yo-yo ʊn hoog. Komo Shir a dos gwuug-de ʊn wu de ʊn ká bɔ-ɔ ɔ ʊn ba m-kukop ɔ. ʊm geneste ka rem-ʊs voor-se n-mē ʊn kà takurda-ɔ.§

† **Bɔr ʊr-kwooz ʊs-voor:16 22:16** Hyen komo: Oog 24:17; Isha 11:1,10; 2Bit 1:19; Hyan 2:28. ‡ **Bɔr ʊr-kwooz ʊs-voor:17 22:17**

Hyen komo: Isha 55:1. § **Bɔr ʊr-kwooz ʊs-voor:19 22:18-19** Hyen komo: Kara 4:2; 12:32.

²⁰ Ká wu kɔ'otɛ ʉnze ka rem-se kap nip-o à, wu zɛɛg, “Eba, ʉm robe hɔr-m-hɔr!”

Amin. Haan, Wan-Koyan Yɛso!

²¹ Yar-m Yɛso Wan-Koyan rɔ ʉn nɔ nɛ kap!
Amin!

ut-Hun New Testament

Hun-Saare: ut-Hun New Testament New Testament

copyright © 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Hun-Saare

Contributor: WBT Central Zone

© 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc. in cooperation with the Ut-Hun Bible Translation Project All rights reserved. The New Testament in ut-Hun (Eastern Dukawa)

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 29 Jan 2022

4b40cd80-7cb8-5d3d-8563-557f030f99d7